

Nowy autor Echa - reżyser Ryszard Bugajski - str. 11

ECHO TYGODNIA

Nr 200 Toronto 14 - 20 sierpnia 1986

Niezależny
magazyn
dla każdego

Cena \$ 1.00

Adam Michnik

Z OSTATNIEJ CHWILI

**MICHNIK
ZWOLNIONY**

Szczegóły str. 4

**KTO ODMÓWIŁ
POWROTU
PO 1980 do Polski
NIĘ BĘDZIE
KARANY**

SYGNALIZUJĄ WŁADZE PRL

12 sierpnia, wtorek Londyński *Financial Times* w korespondencji z Warszawy informuje o artykule w tygodniku *Sprawy i Ludzie*Jak pisze korespondent londyńskiej gazety, w zeszły wtorek 5 sierpnia w *Sprawach i Ludziach* władze zasignalizowały, że nie będą rozpoczynać postępowania karnego wobec Polaków, którzy wyjechali z Polski jako turyści po roku 1980 a następnie postanowili nie wracać do kraju, gdyby chcieli oni odwiedzić kraj lub powrócić do Polski

Odnosi się to do 124 tysięcy obywateli PRL

Korespondent cytuje fragment tekstu z tygodnika stwierdzający, że co prawda Polacy którzy odmówili powrotu do kraju mogą być pozbawieni obywatelstwa przez Radę Państwa, lecz w praktyce władze nie mają podstaw prawnych by podejmować kroki prawne wobec obywateli polskich tylko za to, że odmówili powrotu

**INFILTROWAĆ
EMIGRACJĘ**

Niektórych studentów Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie chcących wyjechać na czasowy pobyt za granicę wzywa się na rozmowy, proponując paszport w zamian za zgodę na współpracę z SB Współpraca z SB miałaby polegać na infiltrowaniu polskiej emigracji i zbieraniu informacji o jej najaktywniejszych działaczach Przypadki takie odnotowano także na Historii Sztuki

UCIECZKI

"Obóz socjalistyczny" nadal pozostaje obozem koncentracyjnym Tu i owdzie nieco wprawdzie złagodzone reżim obozowy, lecz od wolnego świata nadal oddziela go żelazna kurtyna służąca przede wszystkim do tego, by zapobiegać ucieczkom z obozu

W związku z rocznicą wzniesienia muru berlińskiego, oddzielającego Berlin wschodni od zachodniego, w londyńskim *Observerze* pisze w niedzielę 10 sierpnia nieobcy Polakom Neil Acherson "Są różne rodzaje murów, jak na przykład mur chiński czy wał Hadriana, mające na celu niedopuszczenie ludzi z zewnątrz Mur berliński ma na celu niewypuszczenie ludzi na zewnątrz"

Autor przytacza prawdziwą zresztą anegdotę z konferencji w Pradze na temat budowania mostów Chodziło oczywiście o politykę a nie inżynierię "Czesi zauwazyli, że jak co do czego dochodzi, to mosty najczęściej wysadzane są w powietrze Rosjanie - ze zaległością jest to, że można dokładnie kontrolować kto przez nie przechodzi "Zdaniem Achersona mur berliński spełnia dokładnie tę rolę

Z sowieckiego cyrku - do Miami

Na wielu mieszkańców obozu socjalistycznego w tym świecie nadal działa jak magnes Dnia 7 sierpnia na amerykańskim lotnisku w Miami wylądował samolot z Buenos Aires Wysiadła z niego para sowieckich cyrkowców, Bejtalina Kazakowa i jej mąż Nikołaj Nikolski, oboje w wieku 35 lat

Do Brazylii przybyli z sowieckim cyrkiem Podczas gdy inni członkowie zespołu udali się na lotnisko witac przybywającego z ZSRR urzędnika do spraw cyrkowych, Kazakowa i Nikolski wykradli się z hotelu i chyłkiem podążyli do ambasady amerykańskiej, gdzie zwrócili się o azyl polityczny Amerykanie udzielił im schronienia

Dokonczenie str 4

KIEDY POLSKIIygodnik *Powszechny* jest jednym z nielicznych polskich pism systematycznie rejestrujących interwencje cenzury Od razu daje się zauważyć, że w artykule prof Włodzimierza Bojarskiego *O energetyce jądrowej nieco skromniej* dokonano czterech cięć

Prof Bojarski rozpoczyna od stwierdzenia, że w Polsce nie wolno wprowadzać energii nuklearnej kosztem ludzkiego bezpieczeństwa Jednocześnie wszelkie tanie i bezpieczne źródła energii powinny być wykorzystane w celu uzupełnienia braków energetycznych

Ukrywanie i fałszowanie awarii

Zagrożeniem dla środowiska są nie tylko elektrownie jądrowe W Polsce nawet kopalnie węgla, gazownie i elektrownie węglowe nie posiadają wystarczających urządzeń ochronnych

"Duża słabość teorii i praktyki bezpieczeństwa obiektów wynika u nas z szerokiej od lat praktyki ukrywania i fałszowania uszkodzeń, awarii i wypadków oraz ich okoliczności i skutków Nie podejmuje się w tych sprawach publicznych analiz, dochodzeń czy procesów sądowych Nie ujawnia się istotnych przyczyn i osób winnych od dołu aż do góry zbiurokratyzowanych struktur administracyjnych"

"Sytuację tę pogłębia nieefektywny i zawodny system informacji i ostrzegania społecznego, co już nieraz dało się dotkliwie we znaki" W tym miejscu za interweniował cenzor, tak że nie wiadomo, co jeszcze chciał powiedzieć prof Bojarski na ten temat

W dalszym ciągu artykułu autor zadaje pytanie, czy Państwowa Agencja Atomistyki oraz zagraniczny dostawca urządzeń i dokumentacji - co oznacza oczywiście Związek Sowiecki - stwarzają przez wczesne inspekcje wystarczającą gwarancję bezpieczeństwa "Wiele krajów posiadających duże doświadczenie w konstrukcji i obsłudze elektrowni nuklearnych" - pisze

"Obóz socjalistyczny" to nadal obóz koncentracyjny
Rocznica wzniesienia muru berlińskiego zbiegła się tego roku z serią**Zachód z Sowietów, Polski i Czechosłowacji****CZARNOBYL ?**

prof Bojarski, unikając bezpośredniego wskazania na Zachód - "umieszcza wokół instalacji ostateczną, zewnętrzna, całkowicie szczelną obudowę ciśnieniową, która już nieraz uratowała otoczenie przed silnym skażeniem Kraje te unikają również otwartych układów chłodzenia połączonych z rzekami, stosując droższe, ale bezpieczniejsze obiegi zamknięte, z chłodniami kominowymi" Tu znów cichnęły cenzorskie nożyce

Prof Bojarski stwierdza, że polscy specjaliści powinni wykorzystywać w pełni światowe doświadczenia

Dokonczenie str 4

**WOJTEK GRABOWSKI
ZWYCIĘZA W RAJDZIE**

Wojtek na trasie Szczegóły str 12

● **Przywódca Libii Kadafi wykupił i zamordował zakładników?** Przedstawiciele administracji USA podali, że jest prawie udowodnione, że libijski przywódca pułkownik Moammar Kadafi wykupił dwóch brytyjskich i jednego amerykańskiego zakładnika z rąk porywaczy libijskich, a następnie rozkazał ich zgładzić Republikanowski kongresmen z Kalifornii Robert Dornan powiedział, że 62-letni Peter Kibourn z San Francisco oraz dwaj zakładnicy brytyjscy 40-letni Philip Padfield oraz 34-letni John Leigh Douglas zostali wykupieni z rąk organizacji o nazwie "Arabskie Komórki Rewolucyjne", a następnie zabici Ciała trzech zakładników znaleziono 17 kwietnia w Bejrucie Kadafi, oświadczył Dornan, "wykupił całą trójkę, by mógł ją zamordować w odwecie za nasz nalot w dniach 14-15 kwietnia. Nigdy nie słyszałem o czymś takim, zeby się zdarzyło od czasów ciemnoty średniowiecza - nabyć kogos by go zabić, by podkreślić swoje polityczne stanowisko". Dornan dodał, że Kadafi pragnął to samo uczynić z pozostałymi zakładnikami amerykańskimi w Libanie, lecz to mu się nie udało. Dornan podkreślił, że otrzymał potwierdzenie swych informacji w amerykańskim Departamencie Stanu. Po uwolnieniu 26 lipca przez porywaczy ojca Jenco w ich rękach znajduje się jeszcze Terry Anderson, 38-letni korespondent Associated Press porwany 16 marca 1985 r., Thomas Sutherland, wykładowca Uniwersytetu Bejruckiego, porwany 9 czerwca 1985 roku, oraz David Jacobsen, który stał na czele amerykańskiego szpitala w Bejrucie i przetrzymywany jest od 28 maja ubiegłego roku. Organizacja muzułmańska "Islamic Jihad" przyznała się też do porwania wysokiego urzędnika ambasady amerykańskiej w

Buckleya w marcu zeszłego roku. Według wiadomości ujawnionych przez tę organizację, został on zgładzony w październiku 1985 roku "Islamic Jihad" wydała w kilka dni po uwolnieniu katolickiego księdza L Jenco oświadczenie, że nie będzie prowadzić żadnych negocjacji w sprawie przetrzymywanych zakładników z Ronaldem Reaganem, Janem Pawłem II, ani z wysłannikami Arcybiskupa Canterbury Roberta Runcie. Komunikat dostarczony do dziennika "Asz Nahar" w zachodnim Bejrucie stwierdza, że porywacze zabijają amerykańskich zakładników, o ile ich żądania nie zostaną spełnione. Komunikat podaje także, że porywacze ojca Jenco nie przekazali przez uwolnionego zakładnika żadnych wiadomości do prezydenta Reagana, ani do Papieża Jana Pawła II. Fachowcy stwierdzają, że "Islamic Jihad" jest organizacją proiracką.

● **Kadafi splunąłby prezydentowi Reaganowi w twarz, gdyby go spotkał** Telewizja brazylijska przeprowadziła 40-minutowy wywiad z przywódcą Libii Kadafim. Kadafi udzielił wywiadu wśród ruin swojej kwatery w Trypolisie. Na pytanie co powiedziałby prezydentowi Reaganowi, gdyby kiedykolwiek doszło do spotkania pomiędzy nimi Kadafi rozemniał się pogardliwie i odpowiedział "Splunąłbym mu w twarz. Jest to jedyny język, który rozumie Reagan jest - bałwanem, smutną rzeczą jest to, że tak dużo potęg wielkiego narodu spoczywa w rękach takiego kurdupla". W trakcie wywiadu Kadafi po raz kolejny zaprzeczył stanowczo sugestii, że Libia popiera i finansuje działalność grup terrorystycznych. Pomagam jedynie tym - podkreślił - "którzy są ofiarami większego terroryzmu mocarstw zachodnich".

● **OPEC postanowił ogra-**

niczyć produkcję ropy naftowej o 20% Po dwóch latach kłótni, nieporozumień i napięć państwa należące do OPEC ogłosiły, że od 1 września br. zmniejszą produkcję ropy naftowej o 20%, z około 20 milionów baryłek dziennie do 16 milionów. Na spotkaniu w Genewie OPEC postanowił także, że zmniejszona produkcja ropy naftowej o 4 miliony baryłek dziennie będzie utrzymana co najmniej przez wrzesień i październik. Na wieść o decyzji OPEC cena ropy naftowej podskoczyła o 5 dolarów na baryłkę, ale wkrótce wrocła do normy, gdy OPEC oświadczył, że państwa należące do OPEC powinny również ograniczyć odpowiednio wydobycie, a jeśli tego nie zrobią OPEC zrezygnuje z obecnie zaplanowanych ograniczeń. Optymista w OPEC uważają, że przy solidarnej akcji ograniczenia produkcji ropy naftowej cena ropy za baryłkę może wzrosnąć z obecnej ceny 9 dolarów do ceny 17-20 dolarów. Umiarkowani przedstawiciele OPEC utrzymują, że będą zadowoleni, gdy uda się wywindować na stałe ceny ropy na poziomie 12-15 dolarów za baryłkę. Według większości ekspertów zachodnich OPEC nie uda się utrzymać solidarnie ograniczenia wydobycia ropy naftowej i cała akcja szybko się zakończy.

● **Przymusowa akcja przesiedlenia w Etiopii jest świadłą akcją ludobójstwa** 32-letni Kanadyjczyk Mel Middleton, syn kanadyjskiego misjonarza w Etiopii, oświadczył na konferencji prasowej w Toronto, że po 10 latach pobytu w Etiopii i pracy na rzecz głodnych i przesiedlonych nie ulega dla niego wątpliwości, że marksistowski reżym w Etiopii przeprowadza pod przykrywką humanitarnej akcji przesiedlenia akcją ludobójstwa. Oficjalnie dwuletni program przesiedlenia ma uratować ludzi z rejonów objętych suszą, faktycznie jednak jest to program celowego wyludnienia terenów znajdujących się pod kontrolą grup partyzanckich sprzeciwiających się prosowieckiemu reżymowi. Procesowi przesiedlenia - powiedział Middleton - towarzyszą takie zbrodnie, że "nie mogą być one zlekceważone jako rzekome błędy i wypaczenia popełnione przez nadgorliwych, lokalnych przedstawicieli władzy. Stałe bicie, zgładzanie, terror, torturowanie i mordowanie przesiedleńców odbywa się już tak długo i na tak masową skalę, że może to być jedynie wynik polityki ustalonej na najwyższym szczeblu".

● **W USA zmarł W J Schroeder** 25 listopada 1984 roku Schroederowi wszczepiono na stałe sztuczne serce. Zmarł on w wieku 54 lat, w 620 dni po operacji wszczepienia sztucznego, plastikowo-metalowego serca "Jarvik-7".

● **List prezydenta Reagana do zony Frasyniuka** Krystyna Frasyniuk, zona więzionego przywódcy "Solidarności" z regionu Dolny Śląsk, otrzymała osobisty list od prezydenta Reagana, w którym zapewnia on o swoim poparciu dla jej męża i o wysiłkach zmierzających do uzyskania wolności dla niego i wszystkich innych więźniów politycznych w Polsce.

● **Zabójstwo generała w Indi** Cztery terroryści sikhyscy na motocyklach zastrzelili w miejscowości Pune 60-letniego, emerytowanego generała Aruna Vaidya. Powracał on wraz z żoną, która została ciężko ranna, z zakupów do domu. Generał Vaidya jako szef armii indyjskiej zaplanował w roku 1984 atak wojska na Złotą Świątynię - święte miejsce Sikhów. W czasie ataku poniosło śmierć około 1200 osób, z których większość stanowili Sikhowie. Znajdował się on na liście odwetowej terrorystów sikhyskich.

● **25-lecie Muru Berlińskiego** Władze wschodnio-niemieckie wystosowały ostry protest do Senatu Berlina Zachodniego w związku z demonstracjami organizowanymi pod murem od strony Berlina Zachodniego. Zdaniem władz NRD te prowokacyjne demonstracje mają zakłócić uroczystość 25-lecia Muru Berlińskiego przypadającą 13 sierpnia. Władze ostrzegły przed kontynuowaniem podobnych akcji i podkreśliły, że "tylko opanowaniu wschodniemieckiej służby granicznej można zawdzięczać, że prowokacje te nie pociągnęły poważnych następstw i nie spowodowały wstrzymania ruchu granicznego". Według miejscowych obserwatorów wśród wielu akcji protestacyjnych (między innymi łańcuch rąk ludzkich wzdłuż Muru) dwie "najgroźniejsze" to wdrapanie się na Mur grupy antykomunistów, którzy wnosili antykomunistyczne hasła i machali flagami zachodniemieckimi oraz podłożenie symbolicznego ognia przez pojedynczego mężczyznę w dwóch miejscach Muru. Od roku 1961 w czasie prób ucieczek przez Mur zginęło z rąk strażników wschodniemieckich co najmniej 75 osób.

● **ZSSR oskarża "Amnesty International"** Związek Sowiecki potępił "Amnesty International", stwierdzając, że to ta organizacja wymyśliła więźniów politycznych w państwach socjalistycznych, sama będąc używana przez zachodne wywiady jako źródło informacji. Ataku na londyńską "Amnesty International" dokonała pod koniec lipca "Sawieckaja Rossija", która pisze, że "Amnesty International" używana jest do wzniesienia na Zachodzie antysowieckich kampanii i ma ona powiązania z CIA i wywiadem brytyjskim. Pismo oskarża "Amnesty" o to, że "wymyśliła ona więźniów sumienia, którzy przeciez ani w ZSSR, ani w innych krajach socjalistycznych nigdy nie istnieli. Kłamstwo stało się metodą pracy tej organizacji - jak i wszystkich innych, którzy specjalizują się w antysowiectwie". "Amnesty International" założona została w 1961 roku i objęła swą działalnością wszystkie kraje, jej celem jest obrona praw człowieka, tam gdzie są one gwałcone. Przedstawiane przez "Amnesty" raporty dotyczące praw człowieka spotykają się z powszechnym uznaniem.

● **USA przedłużyły Rumunii status największego uprzywilejowania** Izba Repre-

zentantów zatwierdziła 29 lipca przedłużenie o rok statusu największego uprzywilejowania dla Rumunii. Status Rumunii zatwierdzono stosunkiem 216 do 190 głosów. Wielu kongresmenów protestowało przeciwko przedłużeniu utrzymując, że Rumunia jest krajem pełnym przesładowan politycznych i religijnych.

● **Policja włoska zastrzeliła człowieka, który podrzucił paczkę smieci pod Castel Gandolfo** Policja donosi, że 45-letni pracownik ministerstwa kultury, Roberto Porfiri, zatrzymał swój samochód o 4 rano przy bramie papieskiej willi położonej 12 mil na południe od Rzymu.

Groził on siekierą policjantom strzegącym letniej rezydencji Papieża, po czym rzucił paczkę ze smieciami w kierunku bramy wykrzykując przy tym "ta paczka jest dla was i dla Papieża". Zanim policjanci zdołali go zatrzymać ruszył on pospiesznie w kierunku Rzymu. Dwa patrole policyjne powiadomione drogą radiową o zajściu, usiłowały zatrzymać Porfiri, a kiedy ten nie zatrzymał się policjanci zaczęli strzelać z broni maszynowej w koła uciekającego samochodu.

W wyniku przestrzelenia tylnego koła samochodu zjechał na skraj jezdni. Wtedy Porfiri wyszedł z uszkodzonego auta i zaatakował policjantów. Policjanci otworzyli ogień w kierunku napastnika. Jedną z kul śmiertelnie ugodziła Porfiri'a.

● **Skandal szpiegowski w ZSSR** Sowiecka gazeta "Trud" doniosła, że sąd wojskowy skazał na 15 lat więzienia prezentera telewizyjnego Ilję Susłowa, oskarżonego o prowadzenie działalności szpiegowskiej na rzecz wywiadu zachodniemieckiego.

Proces i wyrok wywołały skandal w swiatku naukowym Moskwy, gdzie Susłow był od lat znany i popularny.

Skazany pracował przez wiele lat jako prezydent popularnonaukowego programu "Człowiek, Ziemia, Świat", a ostatnio zajmował stanowisko redaktora naukowego Agencji "Nowosti".

Według "Truda" wydając wiele znaczący w świecie naukowym magazyn miał Susłow dostęp do ludzi ważnych i z wydobytymi od nich informacjami uzyskiwał dane przydatne obcemu wywiadowi. Na ich podstawie Zachód miał podobno decydować, jakie technologie i licencje winny być objęte zakazem sprzedaży Związkowi Sowieckiemu.

"Susłow wykorzystywał naiwność, gadatliwość i niedyskrecję ludzką - pisze "Trud" - bazując na swej popularności".

"Wroga działalność" Susłowa rozpoczęła się z chwilą przejścia z telewizji do "Nowosti". W tym właśnie czasie Susłow jał wykorzystywać swe rozliczne kontakty dla zawierania kontraktów sowieckich z firmami niemieckimi będącymi częstokroć "przykrywką dla działalności wywiadowczej".

Gazeta nie podaje ani jak długo trwała ta działalność, ani ile Susłow za swe "szpiegowskie" zadania otrzymywał. Poinformowała natomiast, że śledztwo objęło wielu bliskich Susłowowi naukowców sowieckich.

ECHO TYGODNIA

JACEK ADOLF i GRAŻYNA FARMUS

Adres do wysłki korespondencji ogłoszeń płatności rachunków
zamowien prenumerat
862 Tandridge Crescent, REXDALE, ONT M9W 2P2
TEL 743 - 5706 w godz 10 - 3 po poł
766 - 3774

ADVERTISEMENTS

● Display ads \$7 column inch ● Full page \$700 half page \$400
● Classified ads \$4 (up to 25 words) 5+ each additional word
● Box \$1.50 each issue

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skróto w nadesłanych listach i manuskryptach

Prenumerata półroczna \$25 roczna \$50

Owca skóra

Wypuszczono Lisa i Michnika, ale nadal siedzi Frasyniuk, Bujak i chory Moczulski. Ogółem wypuszczono dotychczas 44 politycznych, ale nadal siedzi ich przeszło 300.

Władza sygnalizuje, że nie będzie pociągać do odpowiedzialności karnej obywateli, którzy po 1980 odmówili powrotu z zagranicy, a teraz pojedą do Polski z wizytą lub wroczą na stałe. Ale polscy emigranci w Danii znowu muszą demonstrować pod ambasadą PRL w nadziei, że wypuści się ich zony i dzieci, a tymczasem SB pokazuje zonom w Polsce spreparowane fotografie i nakłania do rozvodu.

Nie dajmy sobie mydląc oczu

Jacek Adolf

CZERWONE I CZARNE

Co do CBC od lat żywie podejrzana ze jest to urządzenie lewe. W radiu zdarzają się tam teksty których nie po wstydziliby się radio Moskwa. Nie spieszę więc z odlepianiem etykietek na szel rozgłosni państwowej. Antyame rykanska Antytorysowska Antykapitalistyczna Znam niestety spore grono pan i panów którzy za określenie Prosowiecka wyrwałoby mi z uszu bębinki. Nie będę ich dla radia CBC nadstawiać. Przeszłam słuchac

Co do telewizji CBC natomiast miałam wątpliwości. Ilekroć Barbara Fromm przeganiała rzeczników rządów znad Wisły wzrastała moja młoda dźwięka państwowotwórcza duma. Ależ telewizję mamy! Ależ dziennikarzy! Nastroj ten dobrze podbudowywały wi doczki palowanych w Warszawie tłum mow na przemian polewanych wodą. Obraz na tyle wzrok przykuwał że można było zapomnieć o bełkotliwym

towarzyszącym im komentarzu. Najważniejsze powtarzaliśmy sobie pokazując znow Polskę Solidarnosc. Widzą i rozumieją. Jednak gdy przychodziło do dłuższych analiz sytuacji politycznej w PRL i okolicy z CBC trzeba była szybko przeskakiwać na inny kanał lub od czekać do północy na Koppela z południa

Wiele znajomków nie mogło jednak zdzierżyć występów cibusowskich sowietologów i podnosiło raban w telewizyjnej redakcji. Przyjmowano ich protesty uprzejmie nie dając na zmianę profilu programów żadnej nadziei. Ktokolwiek ją jeszcze cudem zachował stracił ją ostatnio z kretelem. Drobny acz bolesny eksperyment pokazał bowiem wszystkim że CBC jest całkiem czerwona lub łagodniej boi się czerwonego jak ognia. A okazji miała nie codzienną by nabrać odwagi.

Oto po czterdziestoletnim okresie prób zorganizowania wspólnych dzia-

lan antykomunistyczne ugrupowania emigracyjne przystąpiły do wspólnej zakrojonej na światową skalę akcji. Jest nią Dzień Żałoby dosłownie tu tłumaczony z angielskiego jako Dzień Czarnej Wstążki. Polskim inicjatorem tego dnia i akcji kanadyjskiej popychaczem jest znany działacz społeczny i wiceprezes KPK Stanisław Sadowski. Koordynatorem światowym członek Estońskiej Rady Centralnej Markus Hess. Z ich to inicjatywy zorganizowano gigantyczną zbiórkę pieniędzy na obchody Dnia 23 sierpnia daty podpisania układu Ribbentrop-Mołotow. Organizacja National Citizens Coalition koordynator akcji za apelowała do mieszkających w Kanadzie Estończyków Litwinów Łotyszów Polaków Ukraińców Czechów Słowaków i Serbów oraz innych narodowości uchodźczych by łożyły środki na rozpropagowanie Dnia.

Koszt 44 tysięcy dolarów przy gotowano krótki program telewizyjny

wzywający do przywdziania 23 sierpnia czarnych wstążek i przypięcia szarf na domach i samochodach. Po co? Żeby przypomnieć o rocznicy rozpoczęcia okupacji krajów za żelazną kurtyną. Na ekranie widzimy czarną wstążkę na kolczastym drucie spotkanie swastyki z sierpem i młotem Stalina z Ribben tropem Głos spikera. Pakt sowiecko-nazistowski dokonał podziału Europy i dał przyzwolenie Hitlerowi na rozpoczęcie II wojny światowej. Swastyka znika. Spiker kontynuuje strasznym kosztem udało się zniszczyć Nazistów Hitlera. Ale komunizm sowiecki jest dzis silniejszy niż kiedykolwiek. 300 milionów Europejczyków żyje i pracuje za drutami kolczastymi żelaznej kurtyny. Krótką tę migawkę można obejrzeć w tym tygodniu w Toronto, Ottawie i Vancouverze. Ogłoszenie przyjęła CF TO i torontonska City TV. A co ma do tego CBC zapytacie.

Otóż CBC odmówiła przyjęcia płatnego komunikatu politycznego, mimo iż zawiera prawdziwe fakty i stwierdzenia. Odmówiła mimo iż Dzień Żałoby jest wielkim krajowym i światowym wydarzeniem zadającym kłopoty naszym władzom o demokracji, wolności i ogólną

szczęśliwości w krajach sowieckiego obozu.

Nie pierwszy to przypadek kiedy w sprawach zasadniczych CBC chowa głowę w piasek.

Kiedy przed paroma tygodniami przyjechał do Toronto polski powstaniec z Afganistanu świadek wojny CBC była jedyną stacją, która wprost odmówiła przystania ekipy telewizyjnej na spotkanie z nim.

Czy CBC w obu przypadkach prezentowała bardziej punkty widzenia ZSSR czy obywateli Kanady?

Jesli ktos ma co do tego wątpliwości służy innym faktem. Otóż na wieść o organizowanym Dniu Żałoby ambasada sowiecka złożyła oficjalny protest nazywając obchody kłamliwą propagandą. Zaprotestowała szczególnie przeciw komunikatowi którego tak łatwo CBC się wyrzekła.

Żal mi tylko teraz pani Fromm i kamerzystów co pod kamieniami filmowali demonstracje w Polsce. Rozmineli się jakby z powołaniem Powinni filmować pierwszomajowe parady i chwalić kolejnych sekretarzy.

My na czarno nasza państwowa telewizja na czerwono.

GRAFA

Pigułki PCAG

DZIS W NUMERZE LUND POSK IBRD

W LUND w Szwecji odbędzie się Światowy Zjazd Organizacji Prosolidarnościowych. Grażyna Farmus i Leszek Prusinski będą reprezentować PCAG (23-25 sierpnia).

POSK Teatr Polskiego Ośrodka Społeczno-Kulturalnego w Londynie przyjeżdża do Montrealu ze sztuką Romana Brandstaettera. Milczenie PCAG robi starania aby zespół sprowadzić do Toronto. Teatr POSK jest jedynym zawodowym teatrem na emigracji. Otrzymał liczne nagrody i reprezentuje wysoki poziom artystyczny. Mam nadzieję że pertraktacje się powiodą. Będziemy informować

Przypuszczalny termin przedstawienia pierwsza połowa września.

IBRD. Już od poniedziałku Komitet Organizacyjny International Black Ribbon Day zaczyna kampanię prasową i telewizyjną, która będzie przypominać wszystkim o zbrodniczym pakcie Ribbentrop - Mołotow i o fakcie ujarznienia narodów Wschodniej Europy. Przygotowania do IBRD wywołały zdenerwowanie i zaniepokojenie ze strony ambasady ZSRR w Ottawie. W dniu 23 sierpnia nosimy czarną wstążkę i uczestniczymy w wielkiej międzynarodowej demonstracji przed City Hall. Wstążki można nabywać w domu SPK 206 Beverly St w redakcji Głosu Polskiego 390 Roncesvalles Ave w Biurze Pomocy Społecznej 30 Marmaduke oraz w biurze PCAG 192 Garden Ave. Szczegóły wewnątrz numeru ROZDAJ LUB SPRZEDAJ WSTĄŻKI SWOIM SĄSIADOM I KOLEGOM W PRACY! Na prośbę

Kongresu Polonii Kanadyjskiej Okręg Toronto stroną organizacyjną polskiego sektora IBRD zajmuje się PCAG. Tu chcemy podkreślić że samo uczestniczenie w manifestacji to za mało. Ogłoszenia prasowe i telewizyjne są bardzo kosztowne. Komitet potrzebuje funduszy. Przez złożenie datki na IBRD umacniasz solidarnosc narodów ujarzmonych i uczysz pamięć pomordowanych w Katyniu i Gulagach. Czeka można przesyłać pod adresem Komitetu Organizacyjnego IBRD lub PCAG.

PIGUŁKI można również zazywać przez telefon. Telefonujcie do naszej mini-redakcji. Redaktorzy PIGUŁEK służą dodatkowymi informacjami. Przyjmują zgłoszenia adopcji a także proszą o nowe KONCEPTY. Redagują z ramienia Polish Canadian Action Group. Anna i Stanisław Dubiscy, tel 925-8128. Biuro PCAG, 192 Garden Ave. czynne jest we wtorki od 10:00 do 18:00. Tel 588-1659. P.O. Box 55, Station V, Toronto, Ont. M6R 3A4.

GDZIE ECHO MA SIĘ ZAMIAR ROZERWAĆ W TYM TYGODNIU CO I PAŃSTWU ZROBIĆ RADZI

13 08 - 18 08

TEATR

Sensacja "Przywrócenie porządku" - patrz str 10

MUZYKA

15 08 - w Kingswood Theatre (Wonderland) nastąpi uroczyste przyznanie muzycznych nagród CASBY. Przewidziane są występy wielu znanych gwiazd muzyki kanadyjskiej.

18 08 - na stadionie Exhibition odbędzie się wspólny koncert trzech sławnych grup rockowych - Van Halen, kanadyjski Loverboy i BTO. Przedprzedaż biletów już trwa na wszystkich ośrodkach BASS. TEL 872-2277

15 i 16 08 - na Harbourfront trwają bezpłatne koncerty na wolnym powietrzu w każdy piątek i sobotę o 8 00 wieczorem. Tym razem zobacz Państwo debiutujący zespół Compass. Przy okazji można się przespacerować nad brzegiem jeziora i obejrzeć imponującą przystan jachtową. Koncerty sponsorowane są przez Molson Lite.

FILM

16 08 - kino Lumiere (290 College St.) przypomni Państwu film Istrana Szabo - "Mephisto" z Krystyną Jandą w jednej z ról - godz 7 00 wieczorem. ** Na liście przebojów radia 104 chum fm płyta z muzyką z filmu "Top Gun" awansowała z pozycji 21 na miejsce 15.

INNE ATRAKCJE

13 08 - podwoje swe otwiera doroczna wystawa na terenie Exhibition. Codziennie od 8 00 rano do północy będą Państwo mogli zwiedzać ciekawe pawilony, oglądać interesujące koncerty i uczestniczyć w wielu atrakcyjnych rozrywkach. Jakże przygotowali organizatorzy Wystawy. Bilety w cenie - 4 50\$ - dorośli i 1 50\$ dzieci.

17 08 - w Ontario Place trwać będzie Dzień Węgierski. Przewidziano wiele atrakcji, które pozwolą nam zapoznać się z kulturą tego kraju. TEL 965-7711

o czym informuje Państwa Wasz Ciągłe Zabiegany Z B - czyli Zaciekle Bywalec

Akt zabezpieczający system wynajmu budynków mieszkalnych

10 lipca prowincja Ontario zaakceptowała Akt Zabezpieczający System Wynajmu Budynków Mieszkalnych.

Wprowadzenie nowego systemu regulacji obecnie istniejących pomieszczeń mieszkalnych przeznaczonych do wynajmu na terenie prowincji Ontario. Nowa ustawa zakłada także rewizję procesu akceptacyjnego następujących inicjatyw:

- zamiany budynków mieszkalnych objętych wynajmem na własnościowe pomieszczenia mieszkalne (condominium)
- zamiany budynków mieszkalnych objętych wynajmem na pomieszczenia o innej użyteczności
- zamiany budynków mieszkalnych objętych wynajmem na budynki objęte systemem kooperatywy
- sprzedaży udziałów w budynkach objętych systemem kooperatywy
- rozbiórki budynków mieszkalnych objętych systemem wynajmu
- renowacji budynków mieszkalnych przeznaczonych do wynajęcia
- podziałów obecnie egzystujących budynków mieszkalnych objętych systemem wynajmu

Jesli ta nowa ustawa dotyczy także Ciebie - w celu uzyskania dodatkowych informacji należy wypełnić kupon zamieszczony poniżej i wysłać pod adresem:

Ministry of Housing, 4th floor, 777 Bay St.,
Toronto, Ontario M5G 2E5

Name _____

Address _____

City _____

Postal Code _____

Ministry
of
Housing

Ontario Hon. Alvin Curling, Minister

UCIECZKI

Pierwsze kroki w wolnym świecie

Dokonczenie ze str 1

nienia w bezpiecznym miejscu i umieszcili w jednym z najbliższych samolotów lecących do Miami. Cyrkownicy mieli z sobą tylko jedną walizkę i małe torby podróżne.

Jeszcze w Buenos Aires Nikolski, który nie mówi po angielsku, powiedział tłumaczowi, że decyzję ucieczki małżeństwo podjęło już dawno temu: "Czekaliśmy na odpowiedni moment by urzeczywistnić nasz plan".

Bertalina Kazakowa mówi trochę po angielsku. Powiedziała reporterowi w Miami, że przed trzema laty, kiedy wraz z cyrkiem byli na Kubie, ogarnęła ich tęsknota za Ameryką i za polityczną wolnością. Zdali sobie wtedy sprawę, że nie mogą się już bardziej zbliżyć do Ameryki nie uciekając na Zachód.

Dyrektor okręgowy amerykańskiego urzędu imigracji i naturalizacji w Miami Perry Rivkind powiedział reporterom, że jest przekonany, iż podanie rosyjskiego małżeństwa o azyl zostanie rozpatrzone szybko, a decyzja będzie przychylna.

Tournee w Brazylii było pierwszym wyjazdem pary cyrkowców na Zachód. Sowiety nie wypuszczają artystów za granicę na dłużej niż na 13 tygodni za jednym wyjazdem.

Kazakowa i Nikolski są akrobatami, pracują na wysokości 60 stóp. Powiedzieli, że mają najlepszy numer w swoim cyrku i że zarabiali dobrze. Chcieliby pracować w amerykańskich cyrkach Ringling Brothers oraz Barnum i Bailey.

Kenneth Field, właściciel cyrku Ringling Brothers, powiedział, że nie ma gwarancji, że rosyjska para znajdzie pracę w cyrku, lecz że przeprowadzi z nimi próbę i jeśli się okaże, że są rzeczywiście znakomici, to z przyjemnością ich zatrudni.

Urzednicy amerykańskiej służby imigracyjnej nie przypominają sobie żadnych poprzednich ucieczek cyrkowców z ZSRR do Stanów Zjednoczonych.

Ze statku PRL - do Ohio

6 sierpnia Polski marynarz Jan Czeberczuk, który postanowił pozostać w Stanach Zjednoczonych oświadczając, że zdecydował się na ten krok z powodu pogarszających się warunków życia w kraju.

Czeberczuk, który ma 35 lat, zszedł ze statku w porcie w stanie Ohio, w grudniu ubiegłego roku i otrzymał azyl polityczny.

Z Warszawy i Pragi - do RFN

7 sierpnia Cała grupa turystów z Czechosłowacji i Polski nie powróciła z wakacji w RFN.

Policja podaje, że w ciągu pierwszych siedmiu miesięcy tego roku ponad 250 obywateli Czechosłowacji i PRL odłączyło się od wycieczek. Liczba ta jest dwukrotnie większa niż w całym roku ubiegłym.

Policja podała również, że próbę ucieczki podjęli dwaj obywatele czechosłowaccy, którzy dotarli 5 sierpnia w pobliże granicy z Bawarią i nie zatrzymani przedostali się na drugą stronę.

NA PASZPORTY TRZEBA ZASŁUZYC

Trudno się dziwić, że niektórzy czują się w PRL jak w więzieniu, skoro przydarzają im się takie oto rzeczy.

Docent habilitowany Karol Sauerland ubiegał się o krótkoterminowy wyjazd do 80-letniej matki mieszkającej w Berlinie w NRD.

25 lutego wydano mu ważny paszport. W następnym dniu złożyło mu wizytę w domu dwóch wysłanników urzędu paszportowego na Krucej. Wręczyło mu pismo wzywające do natychmiastowego stawienia się i odebrało paszport.

Po zgłoszeniu się do urzędu paszportowego otrzymał odmowę wydania paszportu.

Doc Sauerlandowi już dwa lata temu odebrano paszport na lotnisku Okęcie, gdy podobnie jak w tym roku wybierał się na parę dni do Berlina do matki.

Uniwersytet w Sussex zaprosił dr Stefana Sokołowskiego z Wydziału matematyki Uniwersytetu Gdanskiego na dwuletni pobyt poświęcony kontynuacji pracy nad międzynarodowym projektem informacyjnym.

Egzekutywa POP PZPR Wydziału Matematyki tak zaopiniowała podanie dr Sokołowskiego o urlop naukowy i paszport służbowy.

Dr Stefan Sokołowski działał z wyboru jako przedstawiciel pracowników naukowych w senacie. Z protokołów i sprawozdań senatu wynika, iż często zajmował stanowisko przeciwko partii.

Dr Sokołowski nie zastępuje na dwuletni wyjazd zagranicą. Pieczęć Polska Zjednoczona Partia Robotnicza POP Wydziału Matematyki Fizyki i Chemii Uniwersytetu Gdanskiego w Gdanskim podpisuje nieczytelny.

Adiunkt Stefan Sokołowski był jednym z pracowników Uniwersytetu Gdanskiego, którzy protestowali niedawno przeciwko prowadzeniu zajęć w pomieszczeniach wyłożonych tworzywem zawierającym substancje toksyczne. Studenci grozili wtedy bojkotem wykładów, a władze nabrały wody w usta. Po dłuższych przetargach sprawę częściowo załatwiono. Tego, który przerwał milczenie, trzeba było jednak ukarać.

PROTOTYP POLSKIEGO SAMOCHODU

W FSO - Fabryce Samochodów Osobowych na Żeraniu wyprodukowano prototyp WARSA, oryginalnego polskiego samochodu osobowego.

Mówi się, że jest to wóz o prawdziwie nowoczesnych parametrach. Powstał w oparciu o myśl techniczną polskich konstruktorów, a nie na licencji zakupionej na Zachodzie. Może być produkowany w oparciu o podzespoły zaprojektowane i wykonane w polskich zakładach.

Przy budowie prototypu współpracowały m.in. zakłady we Wrocławiu, a układ kierowniczy wykonano w Szczecinie.

Wars ma napęd na przednie koła, silniki (do wyboru) o pojemności skokowej od jednego litra do 1600 ccm, z możliwością wbudowania ekonomicznego silnika Diesla. Zużycie paliwa ma wynosić około 6 litrów na 100 km. Mówi się, że wóz "wygląda zgrabnie i obiecująco".

Niestety wygląda na to, że oryginalny polski WARS będzie musiał na żeranskich tasmach produkcyjnych ustąpić miejsca samochodowi licencyjnemu. Władze liczą na to, że licencjodawcy dadzą kredyty i przyjmą za nie zapłatę w formie gotowego produktu. A nic nie zapowiada, że starczy zasobów na równoległą produkcję i samochodu z licencji i własnego WARSA.

Jeśli WARS wejdzie do produkcji dopiero w latach 90-tych to wtedy będzie już przestarzały i nie będzie mógł konkurować na poważniejszych rynkach zagranicznych.

WYWIAD Z HERBERTEM W "DIE ZEIT"

Zbigniew Herbert, wybitny poeta, cieszący się zasłużonym rozgłosem na świecie, udzielił wywiadu hamburskiemu tygodnikowi *Die Zeit*.

Wywiad ozdobiony dwoma zdjęciami poety przeprowadziła publicystka zachodniemiecka Helga Dursch, która specjalizuje się w tematach polskich. Niedawno sporo pisała o Adamie Michniku.

Na wstępie pada pytanie: Jak do tego doszło, że pan w odróżnieniu od Czesława Miłosza i Leszka Kołakowskiego nie przejawiał po wojnie sympatii dla komunizmu? Herbert odpowiada: "Dla mnie alternatywa komunizm - lub faszyzm nie istnieje. Reżimów totalitarnych nie uznaję".

Herbert mówi, że to co się działo po wojnie było bardzo łatwe do rozpoznania: "Opieram się na własnych doświadczeniach, widziałem co działo się na wsł, co działo się w miastach. Polacy byli realistami, nie chcieli żadnego komunistycznego reżimu i to od samego początku".

Herbert porusza stosunek niektórych twórców do doktryny realizmu socjalistycznego: "Ci literaci, którzy powoływali się na niewiedzę, na przykład o okrucieństwach stalinowskich, nie mówili prawdy, wszyscy Polacy o nich wiedzieli, a więc i oni nie mogli nie wiedzieć".

Poeta przypomina jak ważną rolę w tamtym okresie odegrał *Tygodnik Powszechny* w Krakowie.

ODWAŻNY GEST

Wtorek, 5 sierpnia. Kilkudziesięciu mieszkańców Niemieckiej Republiki Demokratycznej zwróciło się do władz PRL o zwolnienie więźniów politycznych - członków ruchu Wolność i Pokój.

Wschodniemieccy działacze pokojowi wysłali list do prokuratora generalnego PRL domagając się natychmiastowego wypuszczenia na wolność Jacka Czapotowicza i Piotra Niemczyka. List stwierdza: "Zamiast kryminalizowania niezależnych ruchów społecznych, powinien nastąpić otwarty dialog z tymi, którzy mają inne poglądy". Sygnatariusze listu wyjaśniają dalej, że uważają działalność niezależnych ugrupowań pokojowych za potrzebny wkład w dążeniu do pokoju. Piszą: "Wysuwają się w Polsce nowe dążenia, które witamy z radością".

Czaputowicz i Niemczyk zostali aresztowani pod zarzutem przynależności do nielegalnej organizacji.

POLSKI CZARNOBYL?

Dokonczenie ze str 1

energetyki nuklearnej, aby zapewnić jak największe bezpieczeństwo. Projekty instalacji odpowiadac muszą normom przyjętym przez przodujące w tej dziedzinie kraje. Projekty budowy tych obiektów powinny być poddawane opinii i weryfikacji przez Międzynarodową Agencję Energii Atomowej, która również wydadca ma orzeczenia o dopuszczeniu ich do ruchu, jak również w uzasadnionych przypadkach zarządzić odstąpienie ich z ruchu i dokonanie niezbędnych przeglądów, remontów czy przebudowy.

Tym rygorom poddane muszą być wszystkie obiekty jądrowe, elektrownie, zakłady produkcji i przerobki paliw, składowiska odpadów, projektowane i budowane w naszym kraju, pisze prof. Bojarski, ale nie konczy, bo tu znowu przerwał mu cenzor.

Pytania bez odpowiedzi

"Wciąż nie wiemy, czy warunki te uda się w Polsce spełnić, a wiedzy tej nie zastąpią głoślowe zapewnienia".

Wcześniej 18 naukowców z Gdanska napisało do premiera Messnera: "Niedaleko stąd trwa budowa pierwszej polskiej elektrowni jądrowej. Konieczna jest znajomość odpowiedzi na sześć pytań. Jakie są oficjalne normy regulujące gęstość zaludnienia w pobliżu elektrowni nuklearnych? Jak sprawdzane będą środki bezpieczeństwa oparte na zagranicznych doświadczeniach? Biorąc pod uwagę niską jakość polskiej produkcji przemysłowej, jakie kroki czyni się w celu zapewnienia, że elektrownie nuklearne budowane są tak jak trzeba? Biorąc pod uwagę brak doświadczenia Polski w tej dziedzinie, trzeba zapytać, jakie porozumienia zawarto aby zapewnić sobie ekspertyzę zagraniczną? Czy wypracowano odpowiedni system do szkolenia polskich ekspertów? Jakie decyzje podjęto w sprawie bezpiecznego magazynowania odpadów nuklearnych?"

O ile wiadomo, władze dotychczas na te pytania nie odpowiedziały."

ADAM MICHNIK ZWOLNIONY Z WIĘZIENIA

12 sierpnia, wtorek Warszawski korespondent londyńskiej BBC Kevin Rouane depekuje o zwolnieniu z więzienia Adama Michnika

Adam Michnik, jeden z najważniejszych więźniów politycznych w Polsce, a jednocześnie jeden z najbardziej elokwentnych krytyków władz nie chciał powiedzieć nic więcej poza tym, że zwolniono go o trzeciej po południu

Wydaje się, że na razie Michnik chce żeby go zwolniono w spokoju Jednak po oficjalnym oświadczeniu w ubiegłym tygodniu, że prokurator generalny wystąpił z wnioskiem do Sądu Najwyższego o zwolnienie, wydaje się oczywiste, że Michnik wyszedł z więzienia na mocy specjalnej klauzuli w zeszłomiesięcznej ustawie Sejmu pozwalającej na zaniechanie dochodzeń lub umorzenie wyroków w specjalnych przypadkach

Podobnie jak w przypadku Bogdana Lisa, zwolnionego blisko dwa tygodnie temu, prawdopodobnie nie żądano, by Michnik złożył jakąś obietnicę dobrego sprawowania się

Liczący 39 lat, historyk, Adam Michnik był zaangażowany w ruch politycznej opozycji od czasów studenckich w latach 60-tych Usunięty z Uniwersytetu Warszawskiego w 68 roku, a w roku następnym skazany na trzy lata więzienia, został po półtora roku zwolniony na mocy amnestii Podjął pracę jako spawacz w jednej z warszawskich fabryk i ukończył zaocznie studia na Uniwersytecie Poznańskim

W roku 77 został członkiem Komitetu Obrony Robotników, a w roku 1980 doradcą Solidarności

Internowany podczas stanu wojennego, a później oskarżony o prowadzenie przygotowań mających na celu obalenie ustroju PRL przy użyciu siły, był przetrzymywany przez dwa i pół roku bez procesu i zwolniony na mocy kolejnej amnestii

Obecnie wyszedł z więzienia przed końcem odsiadania kary dwóch i pół roku z oskarżenia o członkostwo w tajnej organizacji i próbę organizowania strajku powszechnego

Zwolnienie Adama Michnika, jednego z najbardziej bezkompromisowych i nieprzejednanych krytyków władz nie było powszechnie oczekiwane, kiedy w ubiegłym miesiącu Sejm uchwalił ustawę o szczególnym postępowaniu wobec sprawców niektórych przestępstw Jednak prawdopodobnie większość osób oczekuje, żeby zobaczyć kto jeszcze zostanie zwolniony zanim uzna, że władze starają się o osiągnięcie prawdziwej zgody narodowej

Istnieje tu podejrzenie, że zwolnienie Michnika ma związek z planowaną wizytą generała Jaruzelskiego we Włoszech Premier Włoch Craxi zwracał się z prośbą o zwolnienie specjalnie Adama Michnika

Jak podaje Michael T Kaufman, warszawski korespondent *New York Times'a*, o zwolnieniu Michnika zabiegało wiele wpływowych osobistości zachodnioeuropejskich, a premier Włoch Craxi zwolnienie go wiązał z możliwością zaproszenia Jaruzelskiego do Rzymu

Bez rozgłosu

Władze PRL nie podały zwolnienia Michnika do publicznej wiadomości Zachodni reporterzy dowiedzieli się o zwolnieniu ze źródeł w środowisku opozycji demokratycznej, a informację potwierdzili najbliżsi przyjaciele Michnika

Po zwolnieniu Michnik udał się w poniedziałek do domu swej narzeczonej nad Bałtykiem

Tylko 44 politycznych
wsrod 9059 zwolnionych

Według depeki z poniedziałku 11 sierpnia, władze podały do wiadomości, że na podstawie lipcowej ustawy zwolniono dotychczas 9059 więźniów Jak podaje *New York Times*, były wśród nich tylko 44 osoby zaliczane do kategorii więźniów politycznych

Oznaczałoby to, że w więzieniach w PRL nadal pozostaje przeszło trzystu więźniów sumienia

Wykalkulowane ryzyko

7 sierpnia Warszawski korespondent londyńskiej rozgłosni BBC Kevin Rouane informuje o zarysowującej się możliwości zwolnienia z więzienia znanego historyka i działacza Solidarności Adama Michnika

Przedstawicielka Sądu Najwyższego potwierdziła, iż wpłynął wniosek prokuratora generalnego na mocy ustawy o zwalnianiu więźniów politycznych i kryminal-

nych Ustawa ta upowaznia Sąd Najwyższy do umorzenia, w specjalnych przypadkach, dochodzeń lub darowania kary na wniosek prokuratora

Jak się wydaje, jest to drugi przypadek kiedy władze zdecydowały się na zastosowanie tej specjalnej klauzuli W ubiegłym tygodniu zwolniono Bogdana Lisa, którego aresztowano i skazano w ubiegłym roku jednocześnie z Michnikiem, zarzucając mu przynależność do nielegalnej organizacji oraz próbę zorganizowania strajku powszechnego

O ile Lis mógł być i tak niedługo zwolniony po odbyciu dwóch trzecich kary, wyrok Michnika był o szesć miesięcy dłuższy Tak więc zwolnienie Michnika jest wyraźniejszym gestem ze strony władz, szczególnie ze w więzieniu napisał i przekazał do opublikowania szereg artykułów i oświadczeń zawierających głęboką krytykę sytuacji politycznej w Polsce

Jeśli Adam Michnik zostanie zwolniony pod koniec tygodnia, co wydaje się prawdopodobne, to władze podejmują dobrze wykalkulowane ryzyko, obliczone tak na krajową jak i na zagraniczną opinię publiczną Tym samym władze próbują znaleźć granice kompromisu

Zwolnienie Michnika może skłonić do rewizji opinii na temat intencji władz Większość będzie zapewne jednak czekać na informacje o losie aresztowanego w maju Zbigniewa Bujaka oraz Władysława Frasyniuka, który został skazany razem z Adamem Michnikiem i Bogdanem Lisem O zwolnieniu Frasyniuka nikt nie wspomina, przynajmniej na razie

MOŻLIWOŚĆ WYJŚCIA Z IMPASU?

8 SIERPNI, PIĄTEK Korespondent londyńskiego *Financial Times* cytuje wypowiedź doradcy Lecha Wałęsy prof Bronisława Geremka, który na początku tego tygodnia powiedział, że bezwarunkowe zwolnienie wszystkich więźniów politycznych jest warunkiem rozpoczęcia dialogu między władzą a opozycją

Prof Geremek powiedział również, że propozycje utworzenia Rady Konsultacyjnej przy Radzie Państwa, do której wchodziłoby niezależni działacze katolicy, może stwarzać potencjalną możliwość wyjścia z obecnego impasu Dodał jednak że żaden liczący się działacz katolicki nie wejdzie do tej instytucji jak długo władze nie okażą dobrej woli

AMERYKANIE NIE ZNOSZĄ SANKCJI

Asystent amerykańskiego sekretarza stanu do spraw europejskich Rosana Ridgway powiedziała że jeszcze jest za wcześnie aby znieść resztę sankcji amerykańskich przeciw władzom PRL

Stany Zjednoczone obserwują zwalnianie obecnie w PRL więźniów politycznych i traktują to jako oznakę pozytywną Dodała jednak że Waszyngton oczekuje nadal na dalsze postępy w kierunku prawdziwego porozumienia narodowego

Niektóre sankcje wprowadzone po narzuceniu społeczeństwu polskiemu stanu wojennego zostały już przez Waszyngton zniesione Stany Zjednoczone odmawiają jednak nadal władzom PRL przyznawania nowych kredytów i klauzuli największego uprzywilejowania w handlu

NIE PUSZCZAJĄ HERBSTA NA LECZENIE

6 SIERPNI Władze PRL odmówiły poecie Lotharowi Herbstowi zezwolenia na wyjazd do Republiki Federalnej Niemiec na leczenie

Herbst powiedział w wywiadzie dla zachodniemieckiej agencji prasowej DPA, że nie podano mu przyczyn odmowy Poeta cierpi na schorzenie oczu

Klinika specjalistyczna w Lubecie zaoferowała bezpłatne leczenie Herbstowi

FUNTY SZTERLINGI DLA JARUZELSKIEGO

Londyn, 11 sierpnia, poniedziałek Poinformowano dziś o podpisaniu w piątek 8 bm porozumienia między PRL a W Brytanią na temat odroczenia spłat długów PRL Przyjęte to zostało jako kolejny krok na drodze normalizacji stosunków handlowych między obu krajami

Porozumienie dotyczy kwoty 119 milionów dolarów, która miała być spłacona w roku 1985 Spłaty te mają być obecnie rozłożone na szereg lat na warunkach ustalonych przez tzw Klub Paryski w listopadzie 85 Porozumienie to obejmowało wszystkich wierzycieli PRL na Zachodzie

Jego realizacja wymaga jednak dalszych bilateralnych uzgodnień W czerwcu brytyjska Rada Handlu Zagranicznego wydała oświadczenie, że po zawarciu porozumienia na temat spłat długów PRL może otrzymać nowe kredyty Obecne porozumienie na ten temat przybliży tę możliwość

Informację o konwersji zadłużenia zamieszcza również brytyjski *Financial Times* z wtorku 12 sierpnia Gazeta przypomina, że brytyjskie kredyty dla Polski wstrzymane zostały po wprowadzeniu w Polsce stanu wojennego Informuje też, że w czerwcu Wielka Brytania przyznała Polsce kredyt w wysokości 20 milio-

Maciejko.

nów funtów szterlingów Kredyt uzależniony został jednak od wypełnienia przez PRL szeregu warunków, a jednym z nich było własne porozumienie regulujące spłatę należności za rok 1985

Financial Times dodaje, że możliwość korzystania z tego kredytu zależy również od podpisania przez Polskę umowy wielostronnej w ramach Klubu Paryskiego w sprawie spłat zadłużenia przypadających w bieżącym roku

PRZED KOLEGIUM ZA NAMAWIANIE DO TRZEŻWOŚCI

6 SIERPNI W Warszawie zwolniono 7 osób, które zostały zatrzymane 4 sierpnia przez milicję podczas obchodów protestacyjnych przed jednym ze sklepów monopolowych

Jeden z zatrzymanych Maciej Proszkiewicz, prowadził do domu osoby których nazwisk nie znał zostały zwolnione poprzedniego dnia i mają się stawić 14 sierpnia przed kolegium

KOCE OD URBANA

6 sierpnia Amerykański Departament Stanu oznajmił że nie weszło w życie zwolnienie z opłat celnych przesyłki koców i spiworów z Polski dla bezdomnych w Stanach Zjednoczonych

Rzecznik Departamentu Stanu powiedział że dotychczas nikt nie przedłożył projektu takiego aktu ustawodawczego

PRZESŁUCHANIE

7 SIERPNI Dziennik paryski *Le Matin* informuje o przesłuchaniu przedwczoraj w Warszawie Krzysztofa Wolickiego Wolicki w latach 70-tych był bliskim współpracownikiem Komitetu Obrony Robotników Internowany po wprowadzeniu stanu wojennego naukowiec został usunięty ze swego instytutu naukowego

Obecnie dzięki znakomitej znajomości języka francuskiego psuje dla paryskiego *Le Matin* Jak czytamy w tej gazecie, przesłuchania dotyczyły między innymi aresztowanego przewodniczącego Regionalnej Komisji Wykonawczej Regionu Mazowsze i członka TKK Zbigniewa Bujaka

Dowiadujemy się ponadto z Warszawy, że Krzysztof Wolicki przesłuchiwany był także wczoraj i został ponownie wezwany na dzień 8 sierpnia na godzinę 9 rano

W TELEGRAFICZNYM SKRÓCIE

- Na zbrojenia w Polsce na jednego zatrudnionego wydano w zeszłym roku 33 dolary miesięcznie Tempo wzrostu wydatków zbrojeniowych było w PRL najwyższe w całym obozie komunistycznym, czterokrotnie wyższe niż w Rumuni
- 756 więźniów politycznych przeszło przez więzienia w PRL od początku roku do 22 lipca, według danych polskiego Komitetu Helsińskiego
- W nowym programie TV agent 07 zostaje oddelegowany do grupy terrorystycznej w Stoczni Gdanskiej Terrorystyci odwiedzają w domach odnoszących się negatywnie do NSZZ Solidarnosc Pozytywnym bohaterem jest dyżurny funkcjonariusz SB

- Najgorsze z więzień są areszty MO podległe MSW Ogromne zageszczenie, brak środków higienicznych, szerzą się choroby skóry i układu pokarmowego, okna zamknięte na stałe, brak powietrza Recydywisci terroryzują innych więźniów
- 113 tys skazanych i zatrzymanych przebywało w więzieniach w PRL według danych ze stycznia br W całym dziesięcioleciu w przeliczeniu na 100 tys mieszkancom przypadło w Polsce 297 więźniów W Austrii - 100, we Francji - 68, w Szwecji - 40

AMERYKAŃSKIE ZBOŻE DLA SOWIETÓW - towar strategiczny czy mąka na chleb ?

1 sierpnia prezydent Stanów Zjednoczonych Ronald Reagan - kończąc ostry spór w swej administracji oraz pomiędzy swymi doradcami d/s rolnych i d/s polityki zagranicznej - podjął decyzję o subsydiowaniu sprzedaży około 4 milionów ton amerykańskiego zboża do Związku Sowieckiego. Informujący o decyzji minister rolnictwa R. Lyng oświadczył, że amerykańscy rolnicy otrzymają rządową subsydię zbożową w wysokości do 75 milionów dolarów i dodał jednocześnie, że będzie zabiegał w Białym Domu o dalsze subsydiowanie amerykańskich farmerów. Komunikat Białego Domu zwrócił uwagę, że decyzja prezydenta Reagana "powinna spowodować poważny skok eksportu amerykańskich produktów rolnych. Została ona pomyślana jako pomoc umożliwiająca amerykańskim farmerom współzawodnictwo na rynku rolnym, gdyż stawia w ich takiej samej pozycji w jakiej znajdują się ich zagraniczni konkurenci".

Sprawa subsydiowania jak również sama decyzja wywołały ostre kontrowersje i znalazły licznych krytyków na arenie wewnętrznej i międzynarodowej.

W USA zaciętymi przeciwnikami subsydiowania byli m.in. minister obrony C. Weinberger i Sekretarz Stanu G. Shultz utrzymujący, że subsydiowanie sprzedaży zboża do ZSSR byłoby tym samym co subsydiowanie jego gospodar-

ki Shultz posunął się tak daleko, że skrytykował nawet samą decyzję swego bossa. Oświadczył on już po podjęciu decyzji przez prezydenta, że cechą specyficzną administracji Reagana jest jej antysowieckość oraz walka o wolność polityczną i ekonomiczną na całym świecie.

"Akurat gdy od pewnego czasu wygramy tę walkę - stwierdził Shultz - co zrobiliśmy najlepszego? W trudnej sytuacji odwróciliśmy się plecami do wolności. Związek Sowiecki - kontynuował Shultz w wywiadzie dla "USA Today" - musi rzec ze smiechu, że sprzedajemy im subsydiowane zboże i drapać się po głowie ze zdziwienia nad systemem, który sprawia, że amerykańscy podatnicy ponoszą kosztą tego, że sowiecka gospodyni kupuje amerykańską żywność po cenach niższych niż gospodyni amerykańska. Z pewnością sprawa jest problematyczna, z pewnością jest wiele plusów, które zawazyły o takiej, a nie innej decyzji, ja, osobście jednak nie potrafię zobaczyć żadnego plusu".

Na arenie międzynarodowej głośny krzyk podnieśli m.in. najbliżsi sojusznicy USA - Kanada, Australia oraz EWG. Premier Kanady Mulroney wystosował protest na ręce prezydenta Reagana, pod-

kreslając, że kanadyjscy farmerzy za jednym zamachem stracili 400 milionów dolarów, ale słowem nie wspomniał, że gdzie zasady, że nie należy sprzedawać Sowiecom sznura, na którym powieszają Zachód itd. Bardziej cięty był premier Australii R. Hawke, który ostrzegając USA przed subsydiowaniem, mówił o tym, że nie tylko zaszkodziłoby to australijskim rolnikom i idei wolnego handlu, ale także wystawiłoby Stany Zjednoczone na publiczne posmiewisko, gdyż wyszłoby na jaw, że są one "ogromnym hipokrytą". Hawke adresując swą wypowiedź w stronę USA powiedział "przyszły czas by politycy wybrali co ważniejsze. Ja wiem, że oni mają na głowie wybory, i że rządowa partia republikańska chce pozostać u steru władzy, a przez takie krótkoterminowe akcje chcą osiągnąć ważny dla nich cel polityczny. Ale nie można przecież żyć i tworzyć zgodnie z pewnymi założeniami filozofii - jak to robią partie amerykańskie - by następnie wszystko zniszczyć i wyrzucić przez okno. Stracie przez to zaufanie nie tylko wśród

swych sojuszników, ale i wśród wrogów". Minister finansów Australii P. Keating ostrzegł, że jego kraj nie cofnie się w celu zatrzymania decyzji subsydiowania, nawet przed rozluźnieniem militarnych więzi sojuszniczych. Australia wysłała także do Waszyngtonu 5 parlamentarzystów w celu przekonania amerykańskich kongresmenów by odstąpili od idei subsydiowania.

O krytycznych reakcjach można pisać jeszcze wiele. Pomyślmy tylko jak decyzję Reagana przyjęto za Żelazną Kurliną bądź w walczącym Afganistanie.

Prezydent Reagan o tych reakcjach wiedział, był, myślę, dobrze poinformowany o negatywnych, krótkoterminowych oraz długofalowych konsekwencjach swej decyzji, co więcej, jestem pewien, że jego sympatie były po stronie krytyków - zwłaszcza po stronie tych, którzy powoływali się na pryncypia.

Ale jednak zgodził się na subsydiowanie. Dlaczego? Podejmując swą decyzję prezydent kierował się sprawami wewnętrznymi USA. Przede wszystkim tym, że on i jego partia potrzebują utrzymania kontroli Senatu, gdzie często sprawy wazą się kilkoma głosami, wiadomo, że jesienią odbędą się wybory na 34 stanowiska senatorskie - w tym o 22 zdecydują stany rolnicze. Jego doradcy rolni podkreślali także, że samo magazynowanie niesprzedanego zboża kosztuje około 700 milionów dolarów rocznie oraz, że sprzedaż zboża zmniejszy jego olbrzymią nadwyżkę oraz dając dochód farmerom rozrusza inne działy amerykańskiego rolnictwa. Decyzja Reagana została podjęta w bardzo delikatnej sprawie międzynarodowej pod wyraźnym naciskiem rolniczo-republikańskiego lobby, określa ona w sposób wyraźny prymat polityki wewnętrznej nad polityką zagraniczną. Prymat ten jest rezultatem panującej w Ameryce demokracji. Wymaga ona aktywnego, bezpośredniego uczestnictwa obywateli w życiu swego kraju, jest to możliwe przede wszystkim w skali lokalnej. Dlatego większość Amerykanów jest "wewnętrzna", a dopiero w dalekiej kolejności "międzynarodowa".

To określa granice manewru w sprawach międzynarodowych. Decyduje to także o poszarpanej, niespójnej i pełnej sprzeczności amerykańskiej polityce zagranicznej. Są sytuacje, w których prezydent musi iść na kompromis i ustępstwa. Żaden prezydent nie jest nieskrępowany w pobieraniu decyzji. W tym sensie Reagan poświęcił ważną sprawę międzynarodową na rzecz jeszcze ważniejszej sprawy wewnętrznej. Nie usprawiedliwiam prezydenta Reagana. Przeciwnie, uważam jego decyzję za niedobrą. Staram się jednak zrozumieć co mogło przesądzić o jego stanowisku.

Oceniając decyzję Reagana trzeba jeszcze podkreślić jedną sprawę. Z pewnością wywołała ona i wywoła jeszcze poważne reperkusje międzynarodowe, ale zasadniczo nie podważyła ona wiarygodności jego antysowieckiego, antykomunistycznego kursu. Inaczej było w kwietniu 1981 roku, gdy prezydent Reagan zniósł embargo zbożowe nałożone na ZSSR przez Cartera w odpowiedzi na sowiecką inwazję Afganistanu w 1979 roku (tak, tak, embargo zniósł Reagan!). Wówczas można jeszcze było żywić wątpliwości co do wiarygodności twardej polityki Reagana wobec sowieckiego imperium. Obecnie wątpliwości takich nie ma, a ZSSR od dawna przestał żywić w związku z tym jakiegokolwiek nadzieje, czekając po prostu na nowego prezydenta.

Uważam, że wszyscy prezydenci powojenni, w sytuacji Reagana, zrobiliby to samo. Przesuwa to jak myślę akcent z osobistej decyzji danego prezydenta na sytuację polityczną i społeczną warunkującą jego wybór. Tak długo - sądzę - będą zapadały w USA decyzje o subsydiowaniu amerykańskiego zboża dla Związku Sowieckiego, jak długo nie zapanieje w amerykańskiej demokracji społeczne przekonanie, że zboże to nie tylko mąka na chleb, ale w przypadku stosunków z ZSSR i blokiem komunistycznym jest to, tak w handlu jak i w polityce, towar strategiczny.

ZBIGNIEW FARMUS

"EMINENCJA BYNAJMNIEJ NIE SZARA

Jest rumunską Pierwszą Damą, ale jej prawdziwa rola bardziej przypomina rolę królewskiej małżonki, oczywistej spadkobierczyni władzy i tronu na którym zasiada jej mąż - Nicolae Ceausescu

W miarę wzrostu jego dyktatorskiej władzy jej siła stała się bardziej widoczna i przerasta czasami autorytet męża

Elena Ceausescu jest obiektem kultu rywalizującego z kultem jej małżonka - 68-letniego prezydenta Rumunii. Jej urodziny są, podobnie jak i jego, wolnym od pracy świętem. Jej portrety zdobią ulice w czasie narodowych i państwowych uroczystości. Środki masowego przekazu powtarzają propagandowe dyrektywy i słowa First Lady. Nazywają ją "kobietą bohaterem", "światłem partii", "jasnym duchem nauki i kultury" no i oczywiście "matką ojczyzny"

Jej obecne oficjalne tytuły odzwierciedlają siłę jaką sprawuje i władzę jaką rozciąga. Jako członek Biura Politycznego Komitetu Centralnego, wydającego decyzje wazące o losach kraju. Jako pierwszy wicepremier nadzoruje działalność policji - w tym, jej oczka w głowie - tajnych służb. Wpływa na obsadzanie stanowisk partyjnej władzy, patronuje wielu programom likwidacji przerywania ciąży począwszy aż po ściśle cenzorowanie prasy i wydawnictw. Jej siła napawa wielu lękiem

Doran Tudoran - żyjąca obecnie w Stanach Zjednoczonych poetka rumunska mówi "Siła Eleny jest o wiele większa niż się można tego spodziewać. Prawdopodobnie decyduje ona częściej niż prezydent. W ostatnim dziesięcioleciu większość dekretów i ustaw wyszła z gabinetu numer 2 - czyli z biurka Eleny"

PROAMERYKAŃSKI SOWIETYZM

Nicolae Ceausescu sprawuje władzę w 23-milionowej Rumunii od 1965 roku. Stan zdrowia - spowodowany rozwijającym się nowotworem - nie pozwala mu na aktywne uczestniczenie w całym systemie rządzenia. Siad może część władzy została przeniesiona na energiczną małżonkę. Pod władzą Ceausescu Rumunia próbowała nowego kursu dyplomatycznego, niezależnego od polityki Moskwy. I tak odmówiła uczestnictwa w inwazji na Czechosłowację w 1968 roku, nie zezwalała na manewry wojsk Układu Warszawskiego na terenach swego kraju, nie poparła sowieckiej obecności w Afganistanie. Ale w tym samym czasie, w którym wielu polityków zachodnich skłonnych było mówić o rumunskim uwolnieniu się od sowieckiej dominacji, duch Moskwy kształtował oblicze polityki wewnętrznej kraju.

Wzory postępowania zaczerpnięto prosto z czasów stalinowskich. Panujący tu kult władców - przypomina żywo stalinowski kult jednostki - monumentalne pomniki i mauzolea władców ustawiane są w najbardziej nieoczekiwanych miejscach np. górskich parkach narodowych

Podobnie sprawa przedstawia się z eksperymentami dotyczącymi centralnego planowania. Program celebrowany jako "20 lat światła" skierował cały kraj w stronę gospodarczej ciemności. Aby spłacić część długów, jakie zaciągnęła Rumunia wobec państw zachodnich, a który wynosił w 1982 roku - 12 bilionów dolarów, rząd zdecydował się na pełen eksport żywności nie licząc się z tym, iż ludność dawno już przekroczyła granice ubóstwa. Drastyczne kary więzienia nałożone na szczęśliwych posiadaczy 5 kilogramów cukru (czyli w myśl propagandy spekulantów) to tylko jedna ciemna strona rumunskiej codzienności, w której panuje głód i niedożywienie równe państwom nie tyle Trzeciego, co Czwartego Świata. Osz-

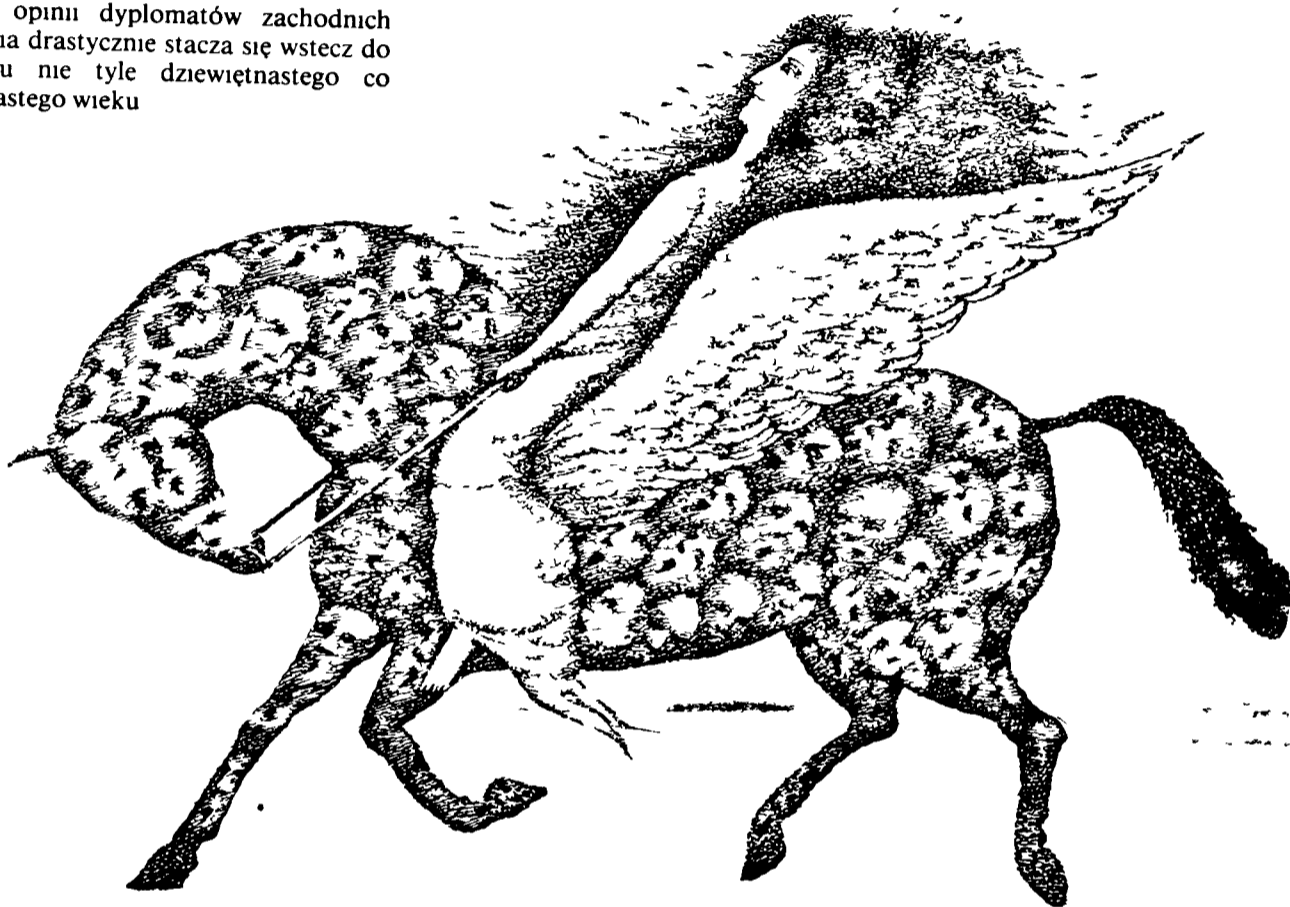
"LADY ELENA"

czędności energetyczne podyktowały ostatnio decyzje zabraniające używania samochodów na ulicach Bukaresztu, ludność może korzystać z zarówek niższych niż 40 watt, a rolnicy są zachęceni do zastępowania sprzętu zmechanizowanego koniami i pługiem

Oczywiście ukrytą autorką systemu zachęt i kar jest "matka ojczyzny"

W opinii dyplomatów zachodnich Rumunia drastycznie stacza się wstecz do poziomu nie tyle dziewiętnastego co osiemnastego wieku

ciwko Kościołom. Wobec jej decyzji trudno nawet mówić o zwykłej laicyzacji społeczeństwa. Jest to walka z religią, w której nie szczędi się środków i nie szanuje ludzkiego życia. Calciu twierdzi, iż w ostatniej dekadzie zostało zburzonych więcej niż 60 ortodoksyjnych kościołów w celu unowocześnienia miasta, stawiania

Jednocześnie dość ironicznie w stosunku do państw bloku wschodniego, stara się Rumunia o utrzymanie dobrych stosunków ze Stanami, co ma na celu zasilenie mocno nadwątlonej gospodarki kraju. Prezydent Reagan po raz jedenasty zapewnił Rumunii pewne przywileje w handlu z USA po tym, jak Bukareszt zgodził się na emigrację tysiąca osób. Dalszy eksport bez dodatkowego cła nastąpi pod warunkiem, że Rumunia będzie przestrzegać praw człowieka, zaprzestanie tortur w czasie przesłuchań, zwolni przetrzymywanych od lat w zakładach karnych i zakładach psychiatrycznych więźniów politycznych, więźniów sumienia i wyznania

Oczywiście wybuch w Czarnobylu stał się ostrym ciosem dla Rumunii. Decyzje wprowadzone przez państwa zachodnie i Ameryki Północnej zabraniające importu artykułów spożywczych i mięsa z rejonów dotkniętych skażeniem, spowodowały iż Rumunia straciła wiele milionów dolarów, które potrzebne były na spłatę długów wobec Światowego Funduszu Monetarnego, Banku Światowego czy innych zachodnich banków

KRUCJATA LADY ELENY

Pani Ceausescu była motorem wielu szkodliwych dla gospodarki decyzji, mimo to w dalszym ciągu wierzy w swą opatrznosciową misję. Ojciec Calciu - rumunski ksiądz wyznania ortodoksyjnego, który spędził 21 lat życia w więzieniu, mówi, iż właśnie Elena zapoczątkowała i cały czas prowadzi ostrą kampanię prze-

luskusowych dzielnic rządowych lub pomników władzy

Miesiąc temu zburzono jedną z najbardziej zabytkowych cerkwi Bukaresztu. Paru mnichów, którym nie pozostawiono żadnego wyboru popełniło samobójstwo. Niszczono są także kościoły Baptystów i żydowskie synagogi

POLICJA NA STRAZY MACIERZYŃSTWA

Elena rozpoczęła także drastyczne działania w celu zwiększenia populacji w kraju. W myśl tego programu ma wzrosnąć przyrost naturalny z 15 urodzin na tysiąc mieszkańców do 20. Każda matka drugiego lub kolejnego dziecka dostaje państwową nagrodę w wysokości 125 dolarów. Oczywiście nielegalne jest przerywanie ciąży. Aby zachować kontrolę nad rozrodczością, kobiety poddawane są co pewien czas przymusowym badaniom ginekologicznym, które mają na celu rejestrację każdej ciąży. Pozwolenie na zabieg jest wydawane tylko w wyjątkowych momentach. Całości tego przedsięwzięcia patronuje oczywiście specjalny oddział policji wraz z grupami tajnymi mającymi na celu wykrywanie niechcianych ciąż

STARUSZKÓW NA WIEŚ

Elena troszczy się nie tylko o najmłodszych, ale też o najstarszych mieszkańców swego kraju. Jest ona autorką innego głośnego planu dotyczącego rencistów i emerytów żyjących w miastach. Są oni po prostu nieproduktywni i w dodatku zajmują cenne w kraju mieszka-

nia. Nowe propozycje mówią o przesiedlaniu starych ludzi na wieś, gdzie odnajdą prostą radość życia w pracy na roli i hodowli

OD KRÓLOWEJ PIĘKNOŚCI DO NAUKOWCA

Być może ta wzniosła myśl o pracy na roli jako o najlepszej terapii wywodzi się z osobistych doświadczeń rumunskiej pierwszej damy. Chociaż nie sądzę. Podobnie jak jej mąż wywodzi się ze środowiska wiejskiego, lecz ojciec jej był bogatym karczmarzem w małej miejscowości w Petres. Elena szybko odcięła się od swych wiejskich korzeni. W wieku 18 lat zapisała się do partii komunistycznej. W dwa lata później, w roku 1939, poznała swego

przyszłego męża kiedy to została wybrana królową piękności na festynie towarzyszącym świętu Pierwszego Maja. W miarę jak Nicolau pisał się po drabinie partyjnych stanowisk rosła siła Eleny. Kiedy mianowano go pierwszym sekretarzem partii, szybko została dyrektorem Instytutu Badań Chemicznych, a później prezesem Państwowego Instytutu Nauki i Technologii. Jej chemiczne wykształcenie i naukowy dorobek jest po cichu kwestionowany w naukowych kręgach Rumunii

PIERWSZE SKRZYPCE

W ostatnich miesiącach Elena odegrała parę znaczących ról na scenach międzynarodowych podczas spotkań z przywódcami innych państw. W czasie wizyty w Jugosławii dziennikarze odnotowali, iż to właśnie ona, a nie pierwszy sekretarz grała pierwsze skrzypce i była decydującym głosem w rozmowach oficjalnych. Pani Ceausescu widzi siebie jako jedyne spadkobiercę władzy po swym mężu. Ich 35-letni syn Nicu podobnie jak inne dzieci zainteresowany jest w zgłębianiu prostych uroków życia. Przyjęcia, luksusowe apartamenty, modne ubrania to znana wszystkim treść życia "czerwonych księżąt"

Panuje powszechna opinia, iż Elena jest bardziej nienawidzona przez naród niż jej mąż. Siła jaką dysponuje jest bardziej złowroga, a decyzje jakie podejmuje mają charakter dyktatorski i nieodwołalny. Komentatorzy zachodni zadają jednak pytanie: Czy po śmierci prezydenta Elena udźwignie cały ciężar władzy i cały ciężar nienawiści?

UKŁAD

RIBBENTROP — MOŁOTOW

Ciężkie doświadczenia Polski, typowe dla każdego narodu, który uległ komunistycznej przemocy, rozpoczęły się już w dniu 23 sierpnia 1939 roku, z jednym pociągnięciem pióra, którym zapieczętowano niemiecko-rosyjski pakt o nieagresji

W dokumencie tym, podpisanym w Moskwie przez Ribbentropa i Mołotowa, Niemcy i Rosja zobowiązały się nie atakować się wzajemnie, nie udzielać pomocy żadnemu z państw, które mogłyby atakować jednego z kontrahentów, przekazywać sobie wzajemnie informacje i ułatwiać wszelkie sporne sprawy przy pomocy arbitrażu. Pakt ten, zaprzysiężony na okres lat dziesięciu, a nawet piętnastu, jeżeli żadna ze stron wcześniej go nie wypowie, wszedł w życie z dniem podpisania. Nienawistną i złowieszczą częścią tej umowy była dodatkowa tajna klauzula, w której obaj agresorzy ustalili podział Polski i wyznaczyli strefy swoich wpływów

TAJNY PROTOKÓŁ DODATKOWY

Z okazji podpisania paktu o nieagresji pomiędzy Rzeszą Niemiecką a Związkiem Radzieckim pełnomocnicy obu umawiających się stron przedyskutowali w ścisłe tajnych rozmowach sprawę rozgraniczenia ich stref wpływów w Europie Wschodniej. Rozmowy te doprowadziły do następujących konkluzji

1 W wypadku zmian politycznych i terytorialnych w rejonie należącym do Państw Bałtyckich (Finlandia, Estonia, Łotwa i Litwa) północna granica Litwy będzie granicą stref wpływów Niemiec i ZSRR. W związku z tym obie strony uznają interesy Litwy w okręgu Wilna

2 W wypadku zmian politycznych i terytorialnych w rejonach należących do Państwa Polskiego, strefy wpływów Niemiec i ZSRR wyznaczone będą (w przybliżeniu) rzekami Narwią, Wisłą i Sanem (porozumienie to zmieniono następnie na mocy Tajnego Protokołu podpisanego przez Ribbentropa i Mołotowa w dniu 28 września 1939). Zagadnienie, czy w interesie obu stron leży utrzymanie niezależnego Państwa Polskiego i jakie byłyby jego granice zostanie rozstrzygnięte w toku dalszego rozwoju wypadków politycznych. W każdym razie oba rządy załatwią to zagadnienie w drodze przyjaznego układu

3 Jeśli chodzi o Europę południowo-wschodnią to strona sowiecka zastrzeże sobie swoje interesy w Bessarabii. Strona niemiecka wyraża swój całkowity brak zainteresowania tym rejonem

4 Protokół niniejszy będzie traktowany przez obie strony jako ścisłe tajny. Moskwa, 23 sierpnia 1939 roku
Za Rząd Rzeszy Niemieckiej
von Ribbentrop

Pełnomocnik Rządu ZSRR
V M Mołotow

Podpisując ten pakt, Hitler wiedział, że ani Wielka Brytania ani Francja nie były przygotowane do natychmiastowego podjęcia walki. Wiedział on również, że w przeciwieństwie do Austrii i Czechosłowacji, Polska stawi mu zbrojny opór. Pie-

czętując swój pakt o nieagresji z Rosją, Hitler wyeliminował możliwość czynnej interwencji Rosji przeciw podbojowi Polski. Gdyby Rosja przyszła z pomocą Polsce, działania wojenne przedłużyłyby się i to znacznie, co dałoby Anglii i Francji szansę dobrojenia się i zaatakowania Hitlera z drugiej strony. W osiem dni po podpisaniu tego paktu, Niemcy najechali na Polskę

Całkowicie samotni walczyliśmy jak mogliśmy najlepiej. Cóż kiedy nasze wysiłki chociaż wzniosłe, były niedorzeczne. Trzeba było więcej niż odwagi, aby walczyć z czołgami zionącymi ogniem i z wielką zmechanizowaną armią. Był to chaos od pierwszego dnia do ostatniego. Druzgocąca klęska była dla mnie, wtedy szeregowca armii polskiej, niekoncząca się serią bombardowań, odwrótów, odrażających widoków rozwalanych miast i siekania z karabinów maszynowych dróg zatłoczonych bezbronnymi uchodźcami

Polacy byli i są ludźmi, którzy może przez naiwność, szczególnie niebezpieczną w dzisiejszych czasach, wierzą w prawomocność międzynarodowych umów. Mielśmy wtedy z Rosją wiążący nas obojętnie pakt o nieagresji. I byli miliony Polaków zaslepionych jego gwarancjami, a wśród nich nawet tacy, którzy butelkami z benzyną próbowali zatrzymać ciężką broń niemiecką, gdyż wierzyli, że Rosja Sowiecka przyjdzie nam z pomocą już w pierwszych tygodniach wojny. Byli i tacy, którzy choć nie wierzyli, że Rosja wywiąże się z danych nam przyrzeczeń, to jednak uważali, że udzieli pomocy naszym armiom, gdy zmuszone będą do odwrotu

I oto w dniu 17 września Rosja zdecydowała się wreszcie na interwencję. Ale była to interwencja wykalkulowana zdradą. Armia Czerwona wkroczyła w granice Polski i nie zatrzymała się, dopóki nie zamknęły się czerwono-nazistowskie klejczyce w centrum naszego kraju. Linia de-

markacyjna, biegnąca z północy na południe, na którą zgodzili się Ribbentrop i Mołotowem została ochrzczona ich nazwiskami

W dniu 28 września 1939 Hitler ogłosił, że Polska przestała istnieć jako państwo. W miesiąc później Mołotow krakał o naszym upadku. Przemawiając na posiedzeniu Rady Najwyższej ZSRR w dniu 31 października, ten porywczy człowiek chętnie się tą "wspaniałą" operacją niemiecko-sowiecką i wykrzyknął: "Nic nie pozostało z tego bękarta Traktatu Wersalskiego"

"Tajny Protokół Dodatkowy, podpisany 23 sierpnia 1939 zmienia się w tym sensie, że terytorium państwa litewskiego wchodzi do strefy wpływów ZSRR wówczas, gdy z drugiej strony województwo lubelskie i część województwa warszawskiego wchodzi do strefy wpływów Niemiec"

Z DOROBKU PIERWSZYCH LAT CZTERDZIESTOLECIA

() Komisja Specjalna miała prawo kierować skazanych do obozów pracy przymusowej na okres do 2 lat. Jej decyzje były bezapelacyjne, a oskarżony nie mógł korzystać z pomocy obrońcy. W latach stalinowskich takich obozów było w Polsce ponad 100. Przeciętna ilość skazanych nie spadała poniżej 150 tys. rocznie. Inny listopadowy dekret mówił "o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy państwa" (tzw. "mały kodeks karny"). Pozwalał on na traktowanie jako sabotażu działań dowolnie tak zakwalifikowanych. Mnożyły się wyroki za tzw. "szeptankę". Tym mianem okreś-

lano przekazywanie informacji o sytuacji w kraju, wiadomości z radia zagranicznego itp. ()

Trzeci wreszcie dekret listopadowy pozwalał na postępowanie doradne w różnego rodzaju sprawach. Zastosowanie takiego postępowania zależało formalnie od decyzji prokuratora, a praktycznie od UB. Od wyroków wydanych w postępowaniu doradnym nie było odwołań. Te listopadowe dekryty zapowiadały szeroką skalę przesładowań, które w swych planach przewidywała PPR i do których stosowania zaczynała zmuszać sądownictwo

Kierownictwo PPR przekonało się, że czeka je długa i twarda walka ze społeczeństwem. Jego opozycyjną postawę zamierzało łamać siłą, ale osłoniętą tarczą przepisów prawnych. Dla tej dziedziny ustawodawstwa represyjnego charakterystyczne były trzy dekryty listopadowe, ogłoszone w Dz. Ustaw nr 53 z 7 XII 1945. Jeden z nich wprowadzał w Polsce karne obozy pracy przymusowej

() - frag książki T. Zenczykowskiego "Dramatyczny rok 1945"

UWAGA POLACY W VANCOUVER I OKOLICY

Lokalny Komitet Międzynarodowego Komitetu 'DNIA CZARNEJ WSTĄŻKI' zawiadamia całą Polonię ze związku z planowaną manifestacją na dzień 23 sierpnia br. (Rocznica podpisania paktu Stalin-Hitler) każdego poniedziałku o godz. 7:30 wieczorem odbywa ją się zebrania informacyjne dla wszystkich grup etnicznych narodów ujarzmionych w sali przy Luteranckim Kościele Estonskim 6520 Oak Street (narożnik Oak i 49 Avenue). Lokalny Komitet prosi osoby pochodzenia polskiego o wzięcie udziału w tych zebraniach. Szczegóły dotyczące manifestacji zostaną podane do wiadomości w biuletynie parafialnym i w polskim programie radiowym jak również na afiszach w lokalach Polskiego Towarzystwa 'ZGODA' i SPK. Pamiętajcie, że udział w manifestacji jest obowiązkiem każdego Polaka, któremu wolność i niepodległość Polski leży na sercu.
Za Lokalny Komitet Brunon JAROSZYŃSKI

COŚ ZROBIŁ ABY UPAMIĘTNIĆ DZIEŃ CZARNEJ WSTĄŻKI 23 SIERPNIA 1986 ?

Osoby zainteresowane proszę dzwonić
TEL 731-5262, 261-2768, 925-8128

Demonstracja Dzień Czarnej Wstążki — Black Ribbon Day

Dnia 23 sierpnia 1986 r., w sobotę o godz. 3:00 pm odbędzie się pod City Hall demonstracja zwołana przez Międzynarodowy Komitet Organizacyjny, w skład którego wchodzi przedstawiciele krajów zniewolonych przez komunizm

Będzie to pierwsza manifestacja narodów ujarzmionych zorganizowana na światową skalę

Zbiórka Polaków koło polskich flag

Każdy powinien w tym dniu mieć czarną wstążkę w klapie lub na ramieniu. Czarną wstążkę, symbol pamięci o dokonanej przed południem zbrodni, powinniśmy w tym dniu umieścić na swych domach i samochodach

Apelujemy do całej Polonii o masowy udział w demonstracji. Zabierz rodzinę, przyprowadź przyjaciół!

KONGRES POLONII KANADYJSKIEJ
— OKRĘG TORONTO

W czarne wstążki można się zaopatrzyć

206 Beverley St. KPK — Okręg Toronto tel. 979-9634 codziennie w godz. 10 do 16

30 Marmaduke St. Biuro Opieki Społecznej tel. 533-9471 codziennie w godz. 10 do 16

390 Roncesvalles Ave. Głos Polski tel. 533-1623 codziennie w godz. 10 do 17
192 Garden Ave. PCAG tel. 588-1659 wtorki w godz. 11-18, środy i piątki w godz. 12-16

Pod tym ostatnim adresem przyjmowane są zamówienia na większe ilości wstążek (organizacje, zakłady pracy)

**KOMITET HELSIŃSKI
W POLSCE
MARZEC 1986**

UKŁAD HELSEŃSKI, PAKTY PRAW CZŁOWIEKA I POLSKA

KSS KOR stał się więc niezależną instytucją społeczną pełniącą rolę animatorską w stosunku do różnych innych inicjatyw społecznych, takich jak np. Studenckie Komitety Solidarności, Towarzystwo Kursów Naukowych, niezależny ruch wydawniczy Członkowie i współpracownicy KSS KOR angażowali się ponadto do pomocy i współpracy z nowymi inicjatywami społecznymi, w szczególności z budzącym się ruchem ludowym i ruchem robotniczym (pismo "Robotnik", współpraca z inicjatywą powoływania wolnych Związków Zawodowych)

KSS KOR nie był jedyną niezależną instytucją społeczną, stawiając sobie za cel urzeczywistnienie w Polsce praw i wolności gwarantowanych w Paktach Praw Człowieka i Akcie Koncowym KBWE. W roku 1977 powstał Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela, wcześniej działały już grupy formułujące programy polityczne (np. Polskie Porozumienie Niepodległościowe). Powstały niezależne wydawnictwa, rozwijało się niezależne czasopiśmiennictwo, ujawniały się grupy, głoszące potrzebę istotnych zmian politycznych w Polsce (np. Konfederacja Polski Niepodległej). Wszystkie te i inne, nie wymienione tutaj wystąpienia, inicjatywy i "ruchy społeczne" stanowiły zróżnicowaną w formach, pluralistyczną w płaszczyźnie idei mozaikę aktywności obywatelskiej Polaków. Choć społeczny zasięg tej aktywności do lata 1980 nie był masowy, jej skutki okazały się niezwykle doniosłe w nowej epoce historii Polski po sierpniu 1980.

Duch powściągliwości i umiaru stowarzyszony z dążeniem do urzeczywistnienia w Polsce - drogą pokojowych reform - praw i wolności, uznanych za podstawowe w umowach i układach międzynarodowych charakteryzował aktywność Polaków - w październiku 1956, w marcu 1968, w drugiej połowie lat 70-tych. Z niezwykłą wyrazistością i mocą określał i określa nadal ów duch umiaru historię "Solidarności".

Jakie znaczenie dla wzmożenia aktywności obywatelskiej Polaków w koncu lat 70-tych miało porozumienie helsińskie? Wydaje się, że udzieliliśmy już poprzednio odpowiedzi na to pytanie. Dzieje różnych wystąpień krytycznych i inicjatyw niezależnych w Polsce to dzieje pokojowej walki o urzeczywistnienie w życiu publicznym wartości i norm potwierdzonych w Paktach Praw Człowieka i w Akcie Koncowym z Helsinek. Oba te dokumenty, formalne uznanie ich ważności przez władze PRL, to były dodatkowe zachęty do korzystania z praw i wolności obywatelskich w państwie, w którym te prawa i wolności były stale łamane. Układ Helsiński wzmacniał w ludziach angażujących się w niezależną działalność obywatelską poczucie słuszności, rodził też nadzieję, że nacisk międzynarodowej opinii publicznej stanowić będzie pewną ochronę przed represjami ze strony władz.

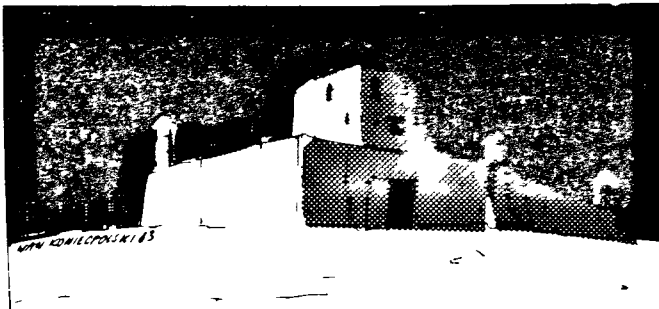
Na podstawie dokumentacji zgromadzonej przez Biuro Interwencyjne KSS KOR opracowany został Raport Helsiński o stanie przestrzegania praw człowieka i obywatela w PRL, przekazany uczestnikom pohelsińskiej konferencji w Madrycie.

Pytając o znaczenie Helsinek dla sytuacji w Polsce w latach 70-tych nie można pominąć postawy i zachowania się władzy. Wspomnieliśmy już o tym, że niebawem po zakończeniu KBWE wprowadzono sprzeczne z zasadami tego porozumienia poprawki do Konstytucji, że stłumiono siłą protest robotników przeciwko podwyżkom cen. Stosunek władz PRL do strajkujących w czerwcu robotników jest świadectwem, jakie naprawdę

znaczenie w praktyce tego państwa ma formowany przez wszystkie państwa realnego socjalizmu na forum ONZ Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych. Robotnicy w Radomiu czy w Ursusie wystąpili w istocie rzeczy w obronie tych praw, które zawarte są w artykule 7 i 11 Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych, choć tak tego nie formułowali. W ten sposób, nie po raz pierwszy zresztą, robotnicy polscy dowiedli całkowitej fikcyjności tezy, że państwa komunistyczne gwarantują realizację materialnych i społecznych potrzeb swych obywateli.

Pierwszą reakcją władz PRL na powstanie KOR-u była kampania propagandowa, zniesławiająca członków KOR oraz różnorodne szykany i represje polityczne. Należy przyznać, że chociaż polityczne szykany i represje nękały działaczy niezależnych przez cały okres przed sierpniem 1980 miały one jednak w porównaniu do represyjnych akcji w przeszłości - stosunkowo ograniczony charakter.

Przełomowy był okres od drugiej połowy roku 1976 do lipca 1977. Najpierw były masowe represje robotników, później zatrzymania na 48 godzin, pozbawianie pracy, przypadki pobicia uczestników i współpracowników KOR. Kulminacją represji następuje w maju 1977 - ponosi wówczas śmierć w tajemniczych okolicznościach student w Krakowie, współpracujący z KOR - Stanisław Pyjas, a następnie policja aresztuje kilku

członków i współpracowników KOR. W lipcu 1977 władze wycofują się. Więzienia opuszczają zarówno członkowie KOR jak i robotnicy. W okresie między lipcem 1977 a wrześniem 1980 trwa proces nękania uczestników ruchów obywatelskich, niekiedy w formach bardzo dotkliwych, nękanie ma niemal zawsze charakter bezprawny, zarówno w odniesieniu do prawa krajowego jak i z punktu widzenia zobowiązań międzynarodowych PRL. Władze PRL porozumieniami helsińskimi nie przestrzegały, ale formy przesładowania były znacznie łagodniejsze niż w innych krajach komunistycznych (np. w ZSRR czy CSRS). Wydaje się, że na postępowanie władz w owym czasie miało wpływ uzależnienie gospodarce PRL od państw zachodnich prowadzące do zapotrzebowania na polityczną zyczliwość tych państw oraz polityka ówczesnego prezydenta USA J. Cartera, wysuwającego na czoło swego programu politycznego obronę praw człowieka w świecie.

III

Latem 1980 ogarnęła Polskę fala strajków. Z punktu widzenia powszechności i konsekwencji społecznych żądań respektowania przez władze praw człowieka, obywatela, pracownika, strajki te miały znaczenie przełomowe. Rewindykacje społeczne stanowiły w związku z gwałtownym spadkiem stopy życiowej bezpośrednią przyczynę wybuchu strajków, ale żądania podwyżki zarobków szybko zeszyły na dalszy plan. Strajkownicy zdawali sobie sprawę, że warunki ich życia w mniejszym stopniu zależą od wysokich zarobków, w większej zaś mierze od takich przekształceń stosunków politycznych, które zmuszą władze do rezygnacji z arbitralnych me-

toż rządzenia. Na czoło postulatów strajkowych wysunięte zostały zadania utworzenia niezależnych od państwa i partii komunistycznej związków zawodowych, wprowadzenia przepisów legalizujących prawo do strajków, ograniczenia cenzury, wprowadzenia jawności działania organów administracji, rezygnacji z praktyki powoływania na stanowiska kierownicze osób ze względu na ich przynależność partyjną, a nie kompetencje fachowe, a także żądanie uwolnienia więźniów politycznych połączonego z deklaracją władz o rezygnacji z represjonowania za poglądy i działalność niezależną.

Patrząc na wydarzenia lata 1980 przez pryzmat późniejszych wypadków trudno jest ocenić, w jakiej mierze na pokojową reakcję władz i powstrzymanie się od użycia siły wobec strajkujących miała wpływ atmosfera pohelsińska. Sądzić można, że decydujące znaczenie miała wewnętrzna dezintegracja ekipy rządzącej i poczucie słabości, wynikające z zaskoczenia powszechnością oporu społecznego, niewielką zaś rolę odgrywało skrepowanie przyjętymi zobowiązaniami międzynarodowymi. Natomiast międzynarodowy charakter praw, których realizacji domagali się strajkujący, w znacznym stopniu umacniał ich w poczuciu słuszności wysuwanych żądań i przekonaniu, że władze będą zmuszone uczynić im zadość. Uważano, że rząd nie powazy się na oczach światowej opinii publicznej użycie siły przeciwko obywatelom, którzy pokojowymi środkami dążyli do urzeczywistnienia praw, przyznanych przez przyjęte przez PRL umowy międzynarodowe.

Porozumienia, zawarte w koncu sierpnia i na początku września 1980 między rządem a strajkującymi robotnikami Gdanska, Szczecina i Śląska budziły nadzieje ukształtowania nowego modelu stosunków między państwem realnego socjalizmu i społeczeństwem Stosunków, opartych na zasadach respektowania przez państwo podmiotowości społeczeństwa, uznania praw społeczeństwa do tworzenia niezależnych od władzy organizacji, wyrażających interesy i poglądy różnych grup obywateli, przestrzegania indywidualnych praw i wolności obywatelskich, dopuszczenia krytyki działalności władzy i stosowania w praktyce zasady równości obywateli wobec prawa.

Doswiadczenia poprzednich kryzysów władzy dawały podstawy do wątpliwości w dobrą wiarę rządu i nakazywały z rezerwą traktować przyrzeczenia, iż władze wprowadzą zasadnicze zmiany w systemie sprawowania rządów. Mimo, że "Solidarnosc" była organizacją skupiającą prawie połowę dorosłych obywateli kraju i cieszyła się powszechnym poparciem społeczeństwa, nie dążyła ani do przejęcia władzy, ani nawet do uczestnictwa w jej sprawowaniu. Swoją funkcję w systemie politycznym widziała w roli wyrażiciela potrzeb społeczeństwa oraz gwaranta wykonania przez rząd przyjętych zobowiązań. Celem "Solidarności" było uczynienie z Polski państwa prawnego, to znaczy państwa, w którym zakres swobód obywatelskich, praworządność działania aparatu państwowego, wpływ obywateli na funkcjonowanie życia społecznego nie jest zależny od arbitralnych decyzji ekipy rządzącej, lecz jest ustalony i chroniony przez prawo, obowiązujące zarówno obywateli jak i władze.

W nawale wiadomości, napływających z Polski lat 1980-81 o coraz to nowych napięciach, którym dramaturgi dodawało zachowanie państw sąsiadujących z naszym krajem, z pola widzenia światowej opinii publicznej niejednokrotnie zniknął rzeczywisty sens tych konfliktów. Jego istotą był opór władzy przeciwko uznaniu jakichkolwiek obowiązujących ją ograniczeń.

Polacy nie byli w tym czasie owładnięci nastrojami insurekcyjnymi, nie zamierzali ani zmieniać mapy Europy, ani układu sił między blokami. "Solidarnosc" nie pogrążyła kraju w anarchii ekonomicznej i politycznej. Odwrotnie, działała na rzecz ustanowienia w Polsce rządów prawa, prawa które byłoby przez społeczeństwo akceptowane i przestrzegane przez obywateli i władze. To, co postulowała w sferze praw człowieka i obywatela "Solidarnosc", było zgodne z treścią Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych oraz konwencji MOP "S" domagała się jednak by zasady, zawarte w tych aktach przestały być pustymi deklaracjami, lecz stały się rzeczywiste obowiązującymi normami prawnymi. Niezbędne były więc zmiany przepisów prawnych i praktyki działania organów państwowych, w tym przekształcenie sądów z powolnego instrumentu w rękach władzy politycznej w niezależne organy rozstrzygające o naruszeniach prawa.

ciąg dalszy
w następnym numerze

TEATR

POLSKA PODZIEMNA SZTUKA W TORONTO

"Koty w workach" i "Przywrócenie porządku"

Nie zamierzam tu, bynajmniej, zachęcać Państwa do oglądania kotów np z Elgin Theatre choć byłyby one z pewnością jedynymi, które już całkiem nieźle widac przez dziury wytartego zasobnika. Chciałbym natomiast podjąć wspólnie z czytelnikami "Echa" próbę rozszyfrowania pozostałych miejsc kultu Melpomeny. Miejsce teatru i najrozmaitszego autoramentu grupy teatralne serwują nam mnogość duchowej strawy, pozostawiając jednakowoż problem strawności tylko i wyłącznie wydolności naszych "organów". Przynajmniej Państwo, ze uczta złożona z około pięćdziesięciu przypadkowych dan (tylko spektakli mamy do wyboru w tym tygodniu) mogłaby okazać się trudna do pokonania, tym bardziej, że cienki portfel jest w tej walce cokolwiek nieskuteczną bronią.

Dlatego tych wszystkich, którym kupując przypadkowy bilet na przypadkowy spektakl udało się właściwie trafić proszę o podzielenie się radością informacją o dokonanym odkryciu. Tym sposobem, mam nadzieję, uda nam się zlokalizować te worki, po które będziemy mogli sięgać bez obawy oszczędzając sobie przy tym taksującego spojrzenia na ich przereklamowaną powłokę. Aby nie stawiać wozu przed koniem podaję od razu swoje własne propozycje na najbliższe tygodnie.

Acting Company prezentuje amerykańską premierę spektaklu "Edmund Ironside". Pi-kanterii temu wydarzeniu dodaje fakt, że sztuka została ostatnio zidentyfikowana jako pierwsze dzieło mistrza ze Stratfordu Czternastoosobowy zespół kierowany przez trzyosobowe ciało reżyserskie w osobach Mimi Mekler, Mario Romano i Alec Stockwell'a zaprasza do Annex Theatre (730 Bathurst) w dniach 12-17 sierpnia o godzinie 20 30.

W Theatre of Change Arturo Fresolone reżyseruje "Matkę Courage", a spektakle możemy oglądać w Canadian Repertory Theatre na 121 Avenue Rd, codziennie o 20 00 do dnia 24 sierpnia.

Trzecią propozycją jest produkcja Native Theatre School (jedyna tego typu szkoła w Kanadzie) zatytułowana "Illusions". Międzynarodowy zespół aktorów dokonuje analizy szeregu postaci w poszukiwaniu "duchowego znaczenia ukrytego za iluzją codzienności". Reżyseria Norman Charles. Spektakle 20 08 - Toronto Island (inf 977 - 2512), 21 - 22 08 - Theatre Passe Muraille o godz 20 30.

Zywie jednak cichą nadzieję, że wybieriecie Państwo ostatnią z zaproponowanych dzisiaj ewentualności.

D BARECKI

12 sierpnia br Teatr UC Playhouse (79a St George Street przy Bloor St) wystąpi z premierą polskiej sztuki "Przywrócenie porządku" ("The Restoration of Order") w anglojęzycznej inscenizacji i reżyserii Blake a Heathcote'a.

"Przywrócenie porządku" ma swoją bardzo ciekawą historię. Sztuka ta została napisana i po raz pierwszy wystawiona w Polsce w pierwszych miesiącach stanu wojennego. Jeden z redaktorów kanadyjskiego The Globe and Mail - Mark Łukasiewicz przebywał wtedy służbowo w kraju i uczestniczył w nielegalnym przedstawieniu tej sztuki wystawionej w prywatnym mieszkaniu. Po powrocie do Kanady umieścił wzmiankę o całym wydarzeniu w serii swoich artykułów "Polska - kryzys trwa".

To właśnie Łukasiewiczowi udało się sprowadzić poprzez swoje podziemne kontakty pełny skrypt "Przywrócenia porządku" i po dwóch latach wytężonej pracy zespołu torontonskich artystów - za kilka dni będziemy mogli obejrzeć światową premierę angielskiej wersji sztuki, której akcja osadzona jest w polskim obozie dla internowanych Bohaterowie sztuki - więźniowie komunistycznego reżimu - podnoszą protest w obozie, który

nagle staje się areną wydarzeń ważnych dla całego wolnego świata.

Torontonskie przedstawienie tej sztuki stało się możliwe dzięki dotacjom Ontario Arts Council Theatre Ontario i Employment and Immigration Centre. "Przywrócenie porządku" będzie można zobaczyć w dniach od 12 do

24 sierpnia od wtorku do niedzieli o godz 8 30 wieczorem, w piątki i soboty także o 11 wieczorem.

Bilety w cenie 6 00 dol (w niedzielę opłata jest dobrowolna). Wszystkich informacji udziela kasa teatru tel 978-6307, a także reżyser przedstawienia, Blake Heathcote - 465-2505.

The Restoration of Order

WIELKA WYSTAWA NA ZADANY TEMAT

KORESPONDENCJA WŁASNA Z EXPO 86

Jezeli już znajdziecie się Państwo latem, albo jesienią tego roku w Brytyjskiej Kolumbii, nie zapomnijcie odwiedzić Vancouver! Nie tylko dlatego, że (nie bez powodu) uchodzi za jedno z najpiękniejszych położonych miast świata, ale na dodatek dysponuje obecnie EXPO - światową wystawą osiągnięć technicznych z dziedziny transportu i komunikacji. Okazją do zorganizowania tego przedsięwzięcia jest setna rocznica uzyskania przez Vancouver praw miejskich i 1000 lat od chwili gdy zabłąkany w gęstej mgłę, a zmierzający do Grenlandii, Viking nazwiskiem Bjarni Herjulfson dotarł do brzegów Ameryki Północnej.

Na 70 hektarach (173 akrach) terenów wystawowych jest czym oczy (i nie tylko) nacieszyć

Nie chciałbym jednak dziś oprowadzać Państwa po poszczególnych pawilonach (tym zajmę się w następnej korespondencji), ale raczej przedstawić trochę faktów, wspomnieć o imprezach towarzyszących i pomysłować trochę w ciekawostkach tej największej specjalistycznej wystawy światowej, jak dotychczas

Na początek więc trochę wspomnień

Tradycję targów światowych zapoczątkował w 1851 roku Londyn. Do historii przeszły oczywiście wszystkie następ-

ne, ale wyróżnić wśród nich należy niewątpliwie

- wystawę paryską w 1889 roku, gdzie zaprezentowano po raz pierwszy oświetlenie elektryczne na wielką skalę, fonograf (fonograf), no i oczywiście gwóźdź programu wieżę Eiffela

- W 1904 wystawa w St Luis przyniosła nam samolot, samochód, radio bezprzewodowe i mrozoną herbatę (ice tea), a San Francisco 1939-1940, energię atomową i telewizję

- Rekord frekwencji zanotowało EXPO 70 w Osace (Japonia) - 64 miliony 219 tysięcy zwiedzających

Czymże więc może się w powyższym kontekście, pochwalić vancouverkie EXPO 86

Niewątpliwie jest to największa z dotychczasowych wystaw światowych poświęcona jednemu tematowi - swe osiągnięcia z dziedziny komunikacji i transportu prezentują 54 państwa (Po raz pierwszy na kontynencie amerykańskim spotkały się Stany Zjednoczone, ZSRR i Chiny)

Mozecie Państwo obejrzeć przepiękną wystawę złotych skarbow pochodzących z muzeum złota w Limie - najbardziej kompletną kolekcję wystawioną kiedykolwiek poza Peru

Hall Ramzesa (Great Hall of Ramzes II) - skarby Egiptu

Największy uliczny teatr świata - ponad 43 tysiące indywidualnych przedstawień (260 dziennie), większość z nich za darmo, jedynie z biletami wstępu na EXPO

Jezeli interesuje Was gigantomania, to nie brakuje także

- największy zegarek świata (przekroj ok 6 metrów), chodzący z iscie szwajcarską precyzją, a ustawiony przed pawilonem tego kraju,

- no i oczywiście największy na świecie kij hokejowy - 60 metrów, wysokości (krzączek ma wymiary 3 m x 1 m) Ale zarty (choc to fakty) na bok

Jesli się Państwo pospieszycie zdązycie jeszcze obejrzec wielką galę baletową - występy zespołów z całego świata, dla miłośników piosenki w sierpniu m in Charles Aznavour, Jean Baez, Stevie Ray Vaughan

Na przełomie sierpnia i wrzesnia przesławna La Scala

4-6 wrzesnia - Ivo Pogorelic Do 1 wrzesnia "Splendor Watykanu" - sztuka okresu baroku (m in Bernini, Rubens, Poussin)

Do 13 października - "Aspekty sztuki francuskiej 1966-1986"

I wiele, wiele innych atrakcji każdego dnia

Wśród gości, którym się warto pochwalić złożyły wizytę na EXPO głowy koronowane - król Norwegii, książę Karol

wraz z księżną Dianą, księżniczka Małgorzata - i głowy niekoronowane jak choćby p Margaret Thatcher, Brian Mulroney wraz z małżonką no i oczywiście ja

Kazdego dnia od 100 do 150 tysięcy ludzi przewija się przez tereny ekspozycji (do chwili obecnej przeszło 10 milionów) i spodziewane jest, że w czasie trwania wystawy, oprócz nasycenia zmysłów atrakcjami, ta rzesza ludzka nasyci także ciała pochłaniając ponad 300 ton frytek, 2 miliony hamburgerów, 120 ton sera mozzarella i 15 milionów "soft drinków". Tak więc, gdy zgasną ostatnie fajerwerki cwieczornego pokazu ogni sztucznych na placu boju pozostaje codziennie 113 ton smieci

Powiadają, że gdy w 1893 roku ekipy demontazowe równały z ziemią magiczne pawilony targów światowych w Chicago, nieznanym nikomu wówczas chłopiec płakał stojąc na uboczu. Jego nazwisko brzmiało Walt Disney

Ciekawe, czy i w tym roku, w połowie października, podobnie będzie zachowywał się mózg i dusza wystawy, znany wszystkim, kanadyjski miliardier Jim Pattison

Drody Państwo nie doprowadzajcie człowieka do łez - odwiedźcie Vancouver i EXPO Do 13 października jest jeszcze sporo czasu

Z Vancouver donosił Wasz niestały donosiciel B IDZIKOWSKI

ONCE UPON A TIME IN AMERICA
Scenariusz i reżyseria Sergio Leone
Występują Robert De Niro, James Woods, Elizabeth McGovern, Joe Pesci, Burt Young, Tuesday Weld
Muzyka Enio Morricone
Produkcja Arnon Michon

ONCE UPON A TIME IN AMERICA

RYSZARD BUGAJSKI

F I L M

Trudno pisać w dzisiejszych czasach o filmie i nie uwzględniać video. Video (jakos nie powstało dotychczas rzeczne polskie słowo, którym można by je zastąpić) to nie tylko film, który kiedyś oglądaliśmy w kinie, a teraz zapisany na taśmie magnetycznej. Video to są kursy gotowania po chińsku, to są porady, jak szybko schudnąć, jak jednym ciosem powalić nieubliwanego sąsiada, to są nabożeństwa, rock-video (W Polsce się mówi "teledyski"), to są bajki dla dzieci, instrukcje obsługi różnych urządzeń. Video to jest ogromny przemysł. Video to jest styl życia.

Nie zamierzam tu nikomu obrzydzać VCR (w Polsce się mówi "magnetowid") przypominając jego wady, które są rzeczywiście poważne i liczne. Sam jestem właścicielem takiego urządzenia i bardzo jestem zadowolony, gdyż umożliwia mi ono oglądanie zapomnianych, niekomercyjnych, dziwnych filmów. Dla mnie video to jest ambitne kino.

Pamiętam, jak dziesięć, piętnaście lat temu czytałem ponure wizje kreslone przez futurologów, z których wynikało, że rozwój video przyczyni się do kompletnego już pogrzebania tak zwanej produkcji niezależnej. Miała nas zalać seryjna, hollywoodzka siećka, przed którą nie byłoby ucieczki. Reżyserzy tacy jak Fellini, Wajda, Bergman, Altman, Forman, Fosse, Antonioni mieli się przekwalifikować na sprzedawców hot-dogów (w Polsce się też mówi "hot-dog"), z tym, że w bułce zamiast rozowej parówki są czarne pieczarki. Czas płynie i nie dość że twórcy ci nie stracili pracy, ale dołączyli do nich nowi adepti.

Paradoksalnie dzieje się tak częściowo dzięki istnieniu video. Jesteśmy dziś świadkami silnej polaryzacji. Z jednej strony Back To The Future, Ghostbusters, Rambo, Rocky IV w ciągu kilku tygodni od wejścia na ekrany przynoszą dziesiątki milionów dolarów każdy, z drugiej Kiss Of The Spider Woman, My Beautiful Laundrette, Liquid Sky mozołnie zarabiają swoje setki, a może nawet tylko dziesiątki tysięcy miesięcznie. Kiedy przeciętna liczba widzów na seansie spada poniżej liczby, projekcja w kinie staje się nieopłacalna i film schodzi definitywnie z ekranu. Dawniej przepadał on zwykle bez wieści, dziś natomiast ma szansę rozpoznać drugie - i wcale nie najgorsze - życie w sieci wypożyczalni video. Dla filmów małych, ambitnych, trudnych, psychologicznych jest to wręcz środowisko naturalne. Aby je docenić nie trzeba wcale ogromnych ekranów i stereofonicznego dźwięku. Czego mądrzy futurologowie w swych kalkulacjach nie uwzględnili, to kapitalistyczna, dzięki Bogu, ekonomia, gdzie dopóki jest rynek, czyli zwolennicy dobrego, problemowego kina, dopóty jest i podaż.

Wypożyczalnie bazują głównie na mitosnikach Bruce'a Lee, Sylvestra Stallone, Clint Eastwooda, Chucka Norrisa, a także romansów i łagodnego, dozwolonego przez cenzurę porno, ale i bardziej wymagający klient znajdzie coś dla siebie. Perwersja niektórych wypożyczalni posuwa się aż do tego stopnia, że wyodrębniają one na swych półkach "kino europejskie". A film europejski jeszcze ciągle nawet w Nowym Jorku trudno znaleźć w kinie. Tym, którzy poszukują czegoś takiego, polecałbym szczególnie wypożyczalnię na Bay Street tuż przy Yorkville Avenue. Można tam znaleźć prozambitnych filmów europejskich (polskich, niestety, nie ma) także całe sfilowane opery, koncerty, filmy dokumentalne, eksperymentalne, rock-

video i inne interesujące dziwactwa. Dobrze są też moim zdaniem wypożyczalnię na Bay, na południe od Bloor, przy Charles Street, na Bloor przy Dundas West, na Yonge w pobliżu Briar Hill Avenue, na północ od Eglinton.

Jednym z moich największych odkryć w wypożyczalni video jest film Sergio Leone *Once Upon A Time In America*. Wiem, że film ten szedł w kinach parę lat temu, kiedy mnie jeszcze tu nie było, i ponosił klęskę zarówno pod względem kasy jak i oceny artystycznej. Kiedy obejrzałem go na swojej maszynie w domu, nie mogłem zrozumieć, jak do tego doszło? Film jest, moim zdaniem, absolutnie wybitny. Publiczności mogło się nie podobac, że jest za długi (bite 4 godziny), ale ze krytycy go nie docenili? Okazało się, że były trzy *Once Upon A Time In America*. Jedna wersja, dwugodzinna, była w kinach w Stanach Zjednoczonych, druga, trzygodzinna, była pokazywana w Europie - też bez powodzenia - a to, co ja zobaczyłem, to wersja oryginalna, tak jak ją zrealizował sam reżyser, ale która się najmniej podobała producentom i dystrybutorom. W rezultacie omal nie zamordowano wybitnego dzieła (Producenci i dystrybutorzy, którzy mają się - nie wiadomo zresztą dlaczego - za absolutnych znawców gustów i potrzeb publiczności, nie raz się tak mylili. Wystarczy wspomnieć chociażby bezsensowne, rzeźnicze zabiegi, jakich dokonał amerykański dystrybutor filmu Romana Polanskiego *The Fearless Vampire Killers*, czy decyzję odłożenia na półkę interesującego bardzo *The Phantom of Paradise* Briana di Palma, który dzięki skomplikowanym zabiegom wyostał potem swój film z wytworami i odniósł nim znaczący sukces w Europie).

PIRATES

JANUSZ
PIETRUS

Utarło się przekonanie, że Roman Polanski ma wyjątkowy dar antycypowania pewnych mod, czy trendów, które w kinie dopiero nadejdą. Rzeczywiście, gdy bacznie przyjrzyć się jego filmografii - trudno temu zaprzeczyć.

Rozważania tego typu należałoby zacząć od "Noza w wodzie" - fabularnego debiutu Polanskiego, w którym prowadzi się dyskurs o postawach ludzi w ogóle, co - jeśli się zwąży zasciankowosc naszej ówczesnej kinematografii, a także fakt iż działo się to w gomułkowskim PRL-u - było rzeczą zarówno szokującą jak i niebezpieczną. Z kolei "Wstręt" ("Repulsion") z 1965 roku okazał się naturalistyczną, niemal kliniczną próbą wnikięcia w czyjąś schizofrenię - motyw cieszący się dzisiaj olbrzymim powodzeniem, lecz na one czasy zupełnie prekursorski.

Dalej mamy "Rosemary's Baby", obraz który jako pierwszy straszy widzów tym co drzemie w ich podświadomości. Jest to jednocześnie początek eksponowania wątku Szatana - mocy nieczystych, a więc niejako preludeum do późniejszych "Egzorcystów" i "Omenów".

Wreszcie "Chinatown", chyba najwybitniejsze dzieło Polanskiego (choc on sam najwyżej ceni "Matnię") - to przecież znakomite wprowadzenie do całej serii bardzo popularnych cop-stories, czyli filmów sensacyjnych gdzie bohaterami są różnego autoramentu (zli, dobry, uczciwi, przekupni itd.) policjanci.

Naturalnie, sporządzona przeze mnie lista nie wyczerpuje niczego, bo pod wieloma względami odkrywcze były także te

Ale video uratowało *Once Upon A Time In America* od zapomnienia. Nieufni wobec wyroków recenzentów, uparci poszukiwacze ciekawych, nietuzinkowych filmów, mogą go teraz sobie oglądać do woli, w postaci takiej, jaką zamierzył twórca. A trzeba przyznać, że warto ten film zobaczyć kilka razy, tak jest on bogaty w szczegóły i skomplikowany narracyjnie. Jest to epicka, rozciągnięta na przestrzeni pięćdziesięciu lat, historia przyjaźni i zdrady, a także miłości i zdrady, kilku chłopców i dziewczyn z nowojorskiej Lower East Side, zamieszkałej w tamtych czasach głównie przez biedotę żydowską. Centralną postacią jest Noodles grany przez Roberta De Niro. Trudno w to uwierzyć, ale De Niro gra równie wiarygodnie dwudziestoletniego młodzieńca jak i szesćdziesięcioletniego mężczyznę. Specjalnie w tym celu utył kilkanaście kilogramów (niezłej dyscypliny wymagało potem ich zrzucenie!). Wspaniale w tych wysiłkach wsparli go charakterystyczny Najbliższego jego przyjaciela, Maxa, gra James Woods, którego można też obejrzeć w nowym filmie *Salvador*.

Nie chcę więcej zdradzać treści filmu, bo jest to prawdziwa przyjemność układać sobie wszystkie idealnie pasujące do siebie elementy jak w jigsaw puzzle (po polsku, jak chce Wojciech Młynarski, są to "pucle", choć wywodzi się to chyba z niemieckiego), kiedy film się skończy. Bo w trakcie filmu jest to niezwykle trudne. Sergio Leone pokazuje nam rzeczywistość w całym jej bogactwie - nie stara się skierować naszej uwagi w jakąś szczególną stronę. Dopiero znaczące późnej przypominamy sobie jakąś twarz, która była na początku w odległym planie, a teraz pełni istotną funkcję w całej intrydze. Wtedy nie zwróciliśmy uwagi na wszystkie okoliczności i teraz brakuje nam jakiegos

elementu. Dobrze, że można film cofnąć do tego miejsca, a nawet puscic sobie cały od początku. Video jest do takiego oglądania idealne.

Na video traci się jednak wiele z niezwykłego po prostu piękna obrazów filmowych *Once Upon A Time*. Możemy jedynie się domyslać, jak to dopiero wspaniale wygląda na dużym ekranie w kinie. Ale to jest cena, jaką musieliśmy zapłacić, żeby w ogóle ten film zobaczyć w oryginalnej wersji. Sergio Leone odtworzył Nowy Jork na podstawie zdjęć Jacoba Riisa z niezwykłą precyzją i estetycznym wyczuciem. Oprócz autentycznego Lower East Side, Brooklynu w pobliżu mostu Williamsburg, jako plenery posłużyły też wyszukane niezwykle trafnie fragmenty Montrealu, a nawet Rzymu i Wenecji. Wspaniały, nostalgiczny nastrój całego filmu wzmacnia senna jakby, rozmarzona muzyka Enio Morricone. Pamięta się ten nastrój bardzo długo.

Nie pokuszę się, aby sformułować w jednym zdaniu, tak jak tego wymaga gazetowa recenzja, o czym ten film właściwie jest. Jego wizualne bogactwo, wielowarstwowość znaczeniowa wymyka się każdej próbie opisu. Zresztą, po co go opisywać? Lepiej go zobaczyć. Chyba zaraz pojdę do mojej wypożyczalni i obejrzę go sobie po raz trzeci. Czy byłoby to możliwe, gdyby nie istniało video?

(W Polsce też funkcjonują już wypożyczalnie i około 300 tysięcy maszyn video, na których ogląda się wiele niedopuszczonych na ekrany filmów polskich i zagranicznych. Nie twierdzi generał Jaruzelski litera V nie istnieje w polskim alfabecie)

filmy, których tutaj nie wymieniłem "Matnia" ("Cul-de-sac"), "Nieuustraszeni zabojeży wampirów" ("The Fearless Vampire Killers"), "Tragedia Makbeta" ("Macbeth"), "Co?" ("What?"), "Lokator" ("Le locataire"), "Tess", a nawet dwie krótkometrażówki "Dwaj ludzie z szafa" i "Ssaki".

Innymu słowy, Roman Polanski ma jakąś cudowną intuicję, co w danej chwili może się ludziom podobać, czego oni oczekują od filmu, czym najlepiej należałoby ich uraczyć.

Sęk jednak w tym, że kręcenie dzisiaj filmu to nie tylko kwestia intuicji, talentu, dobrego pomysłu - to przede wszystkim kwestia grubych pieniędzy, milionów, dziesiątków milionów dolarów.

Coż więc z tego, że Polanskiemu marzyło się przez ostatnie 10 lat, zrobienie filmu o piratach, filmu bajecznie przygodowego, wypełnionego po brzegi popisami kaskaderów i fajerwerkami efektów specjalnych. Wiadomo było, że taka produkcja musi kosztować fortunę i choć stała za tym renowa Polanskiego oraz przekonanie o dużym zapotrzebowaniu na filmy przygodowe, ani w Europie, ani też w Ameryce nie znalazł się nikt, kto chciałby całe przedsięwzięcie sfinansować. Polanski czekał więc cierpliwie, w dodatku nie w Ameryce bo tam miał kłopoty (słynna historia z uwiedzeniem niepełnoletniej dziewczyny), a w międzyczasie na firmamencie hollywoodzkiego nieba pojawiły się gwiazdy Spielberga, Lucasa, Zameckisa i innych wirtuozów kina rozrywki. Władzowie bombardowani zewsząd najwy-

myslniejszymi fabułami, zapatrzeni w bohaterów w rodzaju Skywalker, Hans Solo, Indiana Jones itd., stali się niestety chanie wybredni i raczej mało zainteresowani pomysłem o korsarzach.

Polanski zdawał się wszakże tego nie dostrzegać, bo po pierwsze uwierzył w oryginalność swojego (i G Bracha) scenariusza, a po wtóre znalazł wreszcie kogos kto zgodził się za wszystko zapłacić (Tunezyjczyk Tarek Ben Ammar). Powstał w efekcie film cokolwiek spóźniony i jednak nie tak dobry, jak się spodziewano. W warstwie fabularnej, opowiedziana tutaj historia jest bardzo stereotypowa, czasem wręcz nudna mamy grupę piratów, okręt którym chcą zawładnąć (wspaniały galeon zbudowany kosztem 8 mln dolarów) oraz delikatnie zarysowany wątek miłosny. O aktorach da się powiedzieć niewiele, jako że poza Walterem Matthau (świetnie zagrana

Mecenas January

PRAWO I TY

KANADYJSKIE PRZEPISY IMIGRACYJNE

(WYTYNIJ I ZACHOWAJ)

ODCINEK

SYSTEM PUNKTOWY

Przedstawiamy dziś dalszy ciąg informacji o systemie punktowym, który kanadyjskie władze imigracyjne stosują wobec osób ubiegających się o osiedlenie się w Kanadzie. W bardzo wielu przypadkach od ilości uzyskanych punktów zależeć może decyzja o zezwoleniu na osiedlenie się.

6 Czynniki demograficzny (Demographic factor)
Przepisy stanowią (poprawka z 31 października 1985) że punkty przyznawane się będą również na podstawie "regionalnych potrzeb demograficznych, wymagań rynku pracy i zdolności krajowej infrastruktury do sprostania przyrostowi ludności". Na czym konkretnie mają te kryteria polegać decyduje minister po przekonsultowaniu się z poszczególnymi prowincjami Kanady oraz z osobami, organizacjami i instytucjami z których opinią uznaje za stosowne się zapoznać.

Na podstawie tego paragrafu kandydat na imigranta może uzyskać do 10 punktów.

Paragraf o "czynniku demograficznym" wydaje się dość mglisty. Zastępuje unieważniony już paragraf o "lokalizacji", który obowiązywał do października 1985 i dawał do 5 punktów za to, że kandydat na imigranta godził się z góry na zamieszkanie w okolicy, gdzie szczególnie byli potrzebni ludzie o jego kwalifikacjach. Nowy przepis rozszerza to kryterium poza rynek pracy, dodając potrzeby demograficzne, daje też administracji większą swobodę w decydowaniu, kogo uznać za szczególnie pożądanego imigranta.

Z punktu widzenia starających się o imigrację paragraf o "czynniku demograficznym" jest dość interesujący. Pozwala mianowicie na zwiększenie szans na przyjęcie do Kanady (innymi słowy na zbieranie większej ilości punktów) w zamian za ograniczenia wyboru miejsca osiedlenia się w Kanadzie.

Jak wiadomo Kanada to kraj osobliwy - olbrzymi, większy niż Stany Zjednoczone, a ludność ma mniejszą niż ludność Polski. Przy czym większość mieszkańców

Kanady zamieszkuje zurbanizowany i wysoko uprzemysłowiony pas wzdłuż granicy ze Stanami Zjednoczonymi.

Ten podstawowy fakt demograficzny stwarza rozmaite problemy dla administracji centralnej - federalnej - i dla administracji poszczególnych prowincji. Jednym z problemów bywa brak różnego rodzaju kadr w bardziej oddalonych, mniej atrakcyjnych częściach olbrzymiego kraju, na przykład na Dalekiej Północy, czy na preriiach. Zdarza się, że fachowcy uciekają do Toronto czy innych ośrodków, gdzie i pracę można dostać i życie jest bardziej atrakcyjne, przynajmniej z pewnego punktu widzenia.

Paragraf 6 daje administracji możliwośćścią tam fachowców - imigrantów.

Trzeba podkreślić, że zobowiązanie osiedlenia się na stałe w jakiejś miejscowości czy okolicy w Kanadzie nie jest wiążące. Kanada, jak to mówią, to wolny kraj - *this is a free country* i każdy kto tu mieszka ma prawo przenosić się z miejsca na miejsce i osiedlać się gdzie tylko i kiedy tylko mu się żywnie podoba.

7 Wiek Tutaj sprawa jest prosta. Przepisy imigracyjne (na podstawie poprawki z października 1985) dają 10 punktów każdemu, kto ukończył 21 lat, a nie przekroczył 44 lat życia. Za każdy rok poniżej 21 lat i za każdy rok powyżej 44 lat odlicza się dwa punkty od maksymalnej liczby 10 punktów.

Dla przykładu, kandydat na imigranta w wieku 20 lat otrzyma na mocy tego paragrafu tylko 8 punktów (10-2), kandydat w wieku 46 lat tylko 6 punktów (10-4). Kandydat w wieku 49 lat lub starszy nie otrzyma żadnych punktów za wiek, tak jak i kandydat w wieku 16 lat lub młodszy.

8 Znajomość języków angielskiego i francuskiego
Ten paragraf także został objęty poprawką z 31 października 1985. Poprzednio za znajomość angielskiego i francuskiego można było uzyskać do 10 punktów, w za-

COŚ DLA SAMOCHODZIARZY

WOJTEK GRABOWSKI ODNOSI SUKCESY W RAJDACH

Wojtek Grabowski polski rajdowiec z Toronto wziął udział 2 sierpnia w Samochodowych Rajdowych Mistrzostwach Ontario Championship of Ontario.

Impreza odbyła się o 300 km od Toronto koło Sudbury. Trasa rajdu wynosiła 250 km w tym 150 km podzielonych na 8 odcinków specjalnych (jazda wysycigowa na czas po ciężkim terenie).

Wojtek jechał na Renault 5 (kupionym niedawno za \$ 500 i przygotowanym we własnym warsztacie). Pilotował Kurt Jensen. Na drugim odcinku specjalnym rozleciały się teleskopy gazowe. Grabowski najpierw chciał się wycofać, ale szybko podjął decyzję będącym jechać na dojechanie.

Na szóstym odcinku specjalnym z powodu braku teleskopów w przodzie Renault wylatuje z trasy, załoga traci 21 minut czekając na wyciągnięcie. Do tego momentu pierwsze miejsce było pewne.

Jednak mimo awarii załoga Grabowskiego ukończyła rajd na 5 miejscu w klasie "A Production" (do 1600 ccm) i na 14 miejscu w klasie generalnej, budząc zarazem uznanie i zdumienie. Ogółem w imieniu wzięło udział 30 załóg. Renault 5 Wojtki była najsłabszym samochodem na rajdzie.

Przy okazji Wojtek dziękuje kibicom z Toronto Polakom którzy pojechali pod Sudbury za ich entuzjastyczny doping oraz warsztatowi który pomagał w przygotowaniu silnika a który prowadzą Mirek Sitarz i Edek Kanas w Toronto.

I miejsce w "Autocrossie"

Dnia 10 sierpnia Wojtek Grabowski odniósł sukces w kolejnym z "Autocrossów" o których pisaliśmy przed paru tygodniami.

W starej zwirowni pod Pickering 24 kierowców walczyło o laury w trzech biegach po 3 km każdy. Wystąpili bardzo dobrzy zawodnicy z dobrymi samochodami. Jechał m.in. były mistrz Kanady z 1980 r.

Wojtek Grabowski na swym Renault 5 zdobył 1 miejsce w swojej klasie oraz 1 miejsce w klasie generalnej, co oznacza oczywiście bardzo duży sukces dla Polaka który trzy i pół roku temu przyjechał do Kanady z rodziną i jedną walizką. Otrzymał też nagrodę pieniężną \$500.

We wrześniu Wojtek startuje do Mistrzostw Kanady. Będą to jednocześnie dwie eliminacje do Mistrzostw Ontario i do Mistrzostw Kanady. Dalsze plany jak dobrze pójdzie Mistrzostwa Ameryki Północnej (300 km od Toronto organizuje Klub Torontowski) będzie to jedna z 10 eliminacji do Mistrzostw AP najpoważniejszej imprezy rajdowej w Ameryce Północnej. Biorą udział m.in. takie wozy jak Audi Quattro, Porsche, Peugeot 205 turbo, Mazda Turbo.

Śp.
Grzegorz Agopsowicz

Wybitny działacz niepodległościowy odznaczony krzyżem oficerskim Polonia Restituta i złotym medalem w uznaniu szczególnych zasług na rzecz Skarbu Narodowego RP. Zmarł nagle w Rawdon, Que 29 czerwca 1986 r. pozostawiając w głębokim żalu żonę Daniełę. Msza żałobna odbyła się w kościele katolickim St. Patrick's w Rawdon, po czym nastąpiło wyprowadzenie zwłok na wieczny spoczynek na cmentarz w Rawdon.

O czym zawiadamia pogrążona w smutku
Żona

leżności od stopnia znajomości języka w słowie i w piśmie.

Obowiązująca obecnie poprawka o 50 procent zwiększa wagę jaką przepisy imigracyjne przypisują znajomości obu urzędowych języków Kanady. Za angielski i francuski można uzyskać do 15 punktów.

Za umiejętność płynnego wysławiania się, pisanie lub czytania po angielsku lub po francusku, otrzymuje się 3 punkty. Tyle przepis. Wynikałoby z tego, że kto na przykład biegle mówi, pisze oraz czyta po angielsku, otrzymuje 9 punktów.

Jeśli do tego biegle mówi, czyta i pisze po francusku, należy mu się dalszych 9 punktów, co w sumie daje 18 punktów. Ponieważ maksimum punktów, które można uzyskać za języki wynosi 15, należy sądzić, że ustawodawca przyjął, że w praktyce nie jest możliwe, by imigrant znał oba języki równie doskonale. Z czym oczywiście można dyskutować.

Po dwa punkty dostaje się za umiejętność "dobrego" wysławiania się, pisanie lub czytanie po angielsku lub po francusku. Po jednym punkcie - za umiejętność wysławiania się, czytania lub pisanie po angielsku lub po francusku "z trudnością" - *with difficulty*.

Kto jest sędzią? O stopniu znajomości języka decyduje urzędnik imigracyjny - *immigration officer*. Można podejrzewać, że nierzadko bywa to decyzja subiektywna.

Ciąg dalszy za tydzień

R CHOLKAN & CO LIMITED • REALTOR

REAL ESTATE APPRAISALS MORTGAGES INVESTMENTS

2336 BLOOR STREET WEST TORONTO ONTARIO M6S 1P3 (416) 763 5555

KOSMETYCZNY BIZNES w centrum Bloor West Village (Bloor i Jane) w pełni wyposażony gabinet kosmetyczny plus manicure i pedicure. Nowoczesne urządzenie (łóżko do opalania) niski czynsz. Wysoki obrót. Duży potencjał dla energicznej pracownicy osoby. Cena \$ 32 900.

Royal York i Queensway Pięknie nowoczesne jedno sypialniowy dom. Duże pokoje. 3 łazienki. Ładnie zagospodarowany ogródek. Skylight w hallu. Duża kuchnia. Ściany wyłożone drewnianą boazerią. Cena \$ 149 000.

Brown & Line i QEW Dobra inwestycja! 1-sypialniowe mieszkanie w polskim budynku. Dobra komunikacja. Placa obok budynku. Mieszkanie wynajęte. Cena \$ 34 900.

ELŻBIETA KAUPÉ
Representative

Przewidywane terminy przedstawień we wrześniu
Montreal 5, 6, 9, Ottawa 7, Toronto 11
Szczegóły w afiszach

TEATR NOWY POSKu Z LONDYNU

na zaproszenie Stowarzyszenia Polskiego w Montrealu

ROMAN BRANDSTAETTER MILCZENIE

reżyseria TADEUSZ LIS
Obsada:

Jerzy Ponłowski - JANUSZ GUTTNER, Irena, jego żona - DOROTA ZIĘCIEWSKA, Wanda, jego córka z poprzedniego małżeństwa - JOANNA KAŃSKA, Feliks Witowicz, prokurator - DANIEL WOŹNIAK, Piotr Niedzicki - GRZEGORZ STACHURSKI

Rzecz dzieje się w roku 1951 w Warszawie
SZTUKA W 3 AKTACH

Dramat "Milczenie" Brandstaettera grano w 78 teatrach Europy, Australii i Stanów Zjednoczonych, między innymi w Paryżu, Wiedniu, Los Angeles, Amsterdamie, Stuttgardzie, Sztokholmie, Londynie i Oslo. Prapremiera sztuki odbyła się w roku 1958 w Wiedniu. Na krótki okres ukazała się na scenie Teatru Wybrzeża w Gdansk, po czym została zdjęta przez cenzurę. W tym samym okresie "Milczenie" zostało wystawione przez Polski Teatr ZASP w Londynie.

Rzecz dzieje się w 1951 r. w Warszawie. Specyficzne warunki polityczne - epoka stalinizmu - określają postępowanie bohaterów sztuki, którzy w atmosferze strachu zmuszeni są do podejmowania trudnych decyzji moralnych. Uniwersalność i aktualność problemu - wpływ polityki na jednostkę - zdecydowały o wystawieniu tej sztuki przez Teatr Nowy POSKu. Na zaproszenie Teatru Nowego sztuki tę reżyseruje znany w Polsce, szczególnie z reżyserii spektakli telewizyjnych, ale i także teatralnych Tadeusz Lis ("The Polish Daily", 13 lutego 1986 r.)

KŁOPOTY Z ANGIELSKIM

Prof ALEKSANDER
PIEKARSKI

STRONA
BIERNA

Dla przypomnienia sobie co to jest strona bierna i czynna porównajmy poniższe cztery pary zdań

- 1 Codziennie doręczam gazety *Gazety są doręczane codziennie*
- 2 Teraz piszę list *List jest pisany teraz*
- 3 Skonczyłem już pracę *Praca jest już skończona*
- 4 On przyniósł dziś rano dwie butelki mleka *Dwie butelki mleka zostały przyniesione dziś rano*

W każdej parze zdań pierwsze jest z użyciem strony czynnej czasownika, drugie natomiast z użyciem strony biernej

Spróbujmy to przetłumaczyć na język angielski na piśmie nie czytając dalej tekstu. Po napisaniu spojrzmy w angielski tekst niżej

- 1 I deliver newspapers everyday *The newspapers are delivered everyday*
- 2 I am writing a letter now *The letter is being written now*
- 3 I have already finished my work *My work has been finished*
- 4 He brought two bottles of milk this morning *Two bottles of milk was brought this morning*

Udało się nam uniknąć błędnego użycia czasów?

Najczęściej ludzie myślą się w drugiej parze zdań w stronie biernej. Dla ułatwienia użyto wprawdzie słowa *now*, ale mimo to *jest pisany teraz* skłonni jesteśmy tłumaczyć na angielski "is written" zamiast *is being written* prawda? Nie byłoby żadnych wątpliwości z użyciem czasu gdybyśmy do każdego z tych zdań zadali pytanie po angielsku

1 What happens everyday? *Co się dzieje codziennie?*
2 What is happening now? *Co się dzieje teraz? (Co jest grane?)**
3 What has already happened? *Co się już stało?*
4 What happened some time ago? *Co się stało jakis czas temu?*

* zargonowe polskie "co jest grane" albo "co się tu wyprawia" lepiej wyraża angielskie "what is happening" od języka literackiego

Dla biegłego posługiwania się stroną bierną w języku angielskim najlepiej jest przygotować sobie serię zdań w stronie czynnej i próbować to samo w stronie biernej. Trzeba dojsc pod tym względem do biegłości w mowie - będzie to znajomość języka angielskiego i umiejętność biegłego posługiwania się nim. Jeżeli natomiast przetworzenie zdania ze strony czynnej na bierną sprawia kłopoty, oznacza to że dużo wiemy O ANGIELSKIM nie umiemy mówić PO ANGIELSKU

Wracamy do strony biernej. Należy wiedzieć, że język polski nie lubi strony biernej, że po polsku używa się tej formy o wiele rzadziej niż w angielskim. Dalej bardzo ważna rzecz istnieją słowa których strona bierna jest nie do przyjęcia w języku polskim, natomiast po angielsku

są poprawne i pospolicie stosowane. Przykłady

- 1 Oni mnie ostrzegali *Zostałem ostrzeżony*
Brzmi to po polsku poprawnie tak samo jak po angielsku
- 2 Oni powiedzieli *nie można po polsku przekształcić tego na stronę bierną - zostałem powiadomiony* Ale po angielsku mówi się i pisze *I was told* tłumaczymy to na polski *powiedziano mi*
- 3 On dał mi ołówek *nie powiemy nigdy on został dany* natomiast po angielsku *it was given* brzmi poprawnie co odpowiada polskiemu *dano mu*

Nie piszę podręcznika gramatyki angielskiej w odcinkach. Pragnę jedynie pomóc Czytelnikom pokonać większe przeszkody w nauce. Polecam dalsze samodzielne znajdowanie zdań angielskich z użyciem strony biernej, gdzie w polskim strona bierna byłaby nie do przyjęcia

Szczególną uwagę należy zwrócić na użycie strony biernej w czasie teraźniejszym ciągłym (Present Continuous) i w czasie dokonanym (Present Perfect), czyli w odpowiedzi na pytania *What is happening? What has happened?* Przykłady

- 1 I am sending a letter *My letter is being sent*
- 2 They have asked me to have a speech *I have been asked to have a speech*
- 3 He has told them about it *They have been told about it*
- 4 They are helping him *He is being helped*

Trzeba długo i cierpliwie powtarzać całe zdania na pamięć by bez ulamka sekundy użyć poprawnie "has been-have been" lub "is being-are being". Nie mylić "is" z "is being", ani "has-have" z "has been - have been"

Strona bierna jest trudniejsza do opanowania od strony czynnej. W polskim można jej uniknąć, ale w angielskim to niemożliwe. Uczucie się na pamięć reguł gramatycznych na temat użycia odpowiedniej formy strony biernej da nam wiedzę o języku. Nam nie potrzebna wiedza, lecz umiejętność. Gramatyki będziemy się uczyć PO opanowaniu języka angielskiego, a nie PRZED

Dokonczenie ze str 11

postać kapitana Reda), prezentują oni poziom raczej żalony. Podobnie niepocholebną opinię muszą niestety wyrazić o widowiskowych walorach filmu, użyłem słowa "niestety", bo spory udział w realizacji "Piratów" mieli polscy kaskaderzy, co jednak nie zmieniło wartości widowiska (rola Władysława Komara okazała się wręcz niewypałem)

Niewykluczone, iż 10 lat temu byłbym innego zdania, ale dzisiejszy osąd nie może pozostawiać złudzeń. Film Polanski, jako kolejna pozycja kina rozrywkowego, nie wytrzymuje konfrontacji z najlepszymi dokonaniami tego gatunku

Pomimo tak licznych zastrzeżeń, nie spisywałbym "Piratów" na straty - w końcu jest to dzieło Polanskiego - jako takie posiada także sporo walorów. Ot, weźmy dla przykładu humor, którym posługuje się reżyser praktycznie wszystko co tam widzimy, traktuje on z przyzwyczajeniem oka

Taka optyka sugeruje, że ten film nie był robiony po to, by zachwycić ludzi przygodą, lecz żeby posmiać się z tego, co kiedyś przyprawiało widzów o utratę tchu "Piraci" jako parodia pewnego gatunku, jako groteska gdzie nic nie dzieje się na poważnie, wydają się filmem sympatycznym i bez wątpliwa wartym oglądnięcia

Nie pierwszy raz odniosłem wrażenie, że twórczość Romana Polanskiego przypomina mi Gombrowicza - ten sam kpiarski sposób widzenia rzeczy, które dla innych są szalenie pryncypialne, ta sama tendencja do zaskakujących puent

Jesli chce się to zrozumieć i mieć potem pyszną zabawę, trzeba próbować patrzeć na ten świat oczami Polanskiego, a to z kolei nie jest takie proste. Szczególnie dla Amerykanów, co wróży "Piratom" raczej podłe zyski

KULISY BIZNESU

ANALIZA
KOSZTÓW
WSTĘPNYCH
Część I

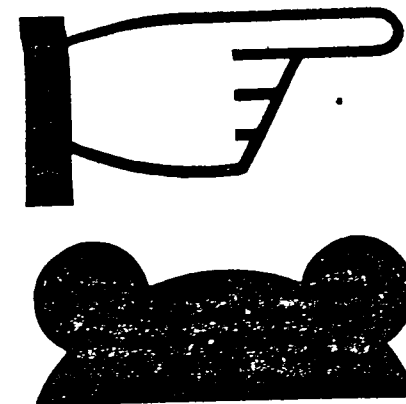
ODCINEK 5

W poprzednim odcinku przedstawiłem przykładowy sposób przeprowadzenia wstępnej analizy hipotetycznego biznesu. Z analizy tej wynikało, że osiągniemy tzw. "break-even point" w 7 miesiącu, o ile wszystkie założenia zostaną spełnione. Zanim jednak dojdziemy do tego momentu, w 5 miesiącu nasza łączna strata wyniesie \$ 5,700 i na ten stan rzeczy musimy się przygotować wcześniej. Zakładając, że nasze potrzeby życiowe wynoszą około \$ 1,000 miesięcznie, łączne zapotrzebowanie na gotówkę w tych pierwszych pięciu miesiącach kształtuje się na poziomie \$ 10,700, nie licząc kosztów poniesionych przed rozpoczęciem przedsięwzięcia

Oto przykładowe źródła gotówki i wydatków jakie możemy wziąć pod uwagę przy naszej wstępnej analizie biznesu

Źródła gotówki oszczędności (w tym również wkłady na RRSP) inwestycje łatwo zamienialne na gotówkę (Canada Savings Bond G I C), dochód inwestycyjny (procenty, dywidendy), wynagrodzenie z pracy stałej lub dorywczej, pożyczki, wkład innego inwestora

Wydatki czynsz, depozyty (ostatni miesiąc czynszu, Hydro, Bell, itp. wpłaty z góry (zaliczki), modernizacja, maszyny i urządzenia, inwentarz początkowy, opa-

kowania, transport, ogłoszenia i reklama, pracownik(cy), procenty (koszt pożyczki), naprawy, wydatki osobiste

W sytuacji, gdy przewidywane wydatki przekraczają potencjalne źródła gotówki, musimy zredukować wydatki, rozważając następujące możliwości

- obniżenie (przejściowe) standardu życia,
- wynajęcie zamiast kupna maszyn i urządzeń, mebli, samochodu,
- uzyskanie zniżek przy zakupie inwentarza,
- przeanalizowanie, wspólnie z księgowym i bankierem możliwości uzyskania pożyczek lub kapitału,
- rozwiązanie istniejących programów rządowych,
- jeżeli w dalszym ciągu brakuje niezbędnej ilości gotówki, należy rozważyć możliwość założenia spółki lub znalezienia inwestora

Czynsz Wiele małych biznesów rozpoczyna swój żywot w domu (garaz lub piwnica), przyczyniając się w ten sposób do znacznych oszczędności w początkowym okresie. Do najbardziej typowych biznesów, które prowadzone są w domu (przynajmniej w początkowej fazie), należą: agencje sprzedaży, wynajmowanie maszyn i urządzeń (niewielkich rozmiarów), wszelkiego typu firmy konsultacyjne, pro-

dukcyjność żywnościowych (na wielką skalę) - agencje pośrednictwa pracy, itp

Prowadzenie biznesu z własnego domu trwa zwykle do momentu, gdy uzyskamy pewność, że będziemy w stanie sprostać zwiększonym kosztom w osobnej lokalizacji (tj. gdy osiągniemy określoną sprzedaż) oraz gdy skala biznesu zaczyna przeszkadzać otoczeniu (ruch samochodowy, pieszy, hałas, etc.)

Gdy zdecydujemy się wynająć osobny lokal, powinniśmy dobrze rozważyć wszystkie aspekty umowy o wynajem. Ze względu na skomplikowany charakter umowy z całą pewnością zalecana jest porada prawnika i specjalisty od ubezpieczeń biznesowych

Przy rozważaniu umowy o wynajem lokalu (budynku) powinny zostać szczegółowo przeanalizowane następujące punkty

- 1) Czy lokalizacja lokalu (budynku) odpowiada charakterowi biznesu,
- 2) Czy czynsz posiada element zmienny (oprócz stałego) będący współczynnikiem procentowym od sprzedaży brutto?
- 3) Czy i jakie dodatkowe opłaty składają się na całkowitą kwotę czynszu (światło, ogrzewanie, woda, podatki, dodatkowe opłaty od wspólnie używanej powierzchni, etc.)?
- 4) Jakie kaluzje w umowie pozwalają na jej przedłużenie?
- 5) Czy są zastrzeżenia co do możliwości dalszego podnajmu?
- 6) Czy podatki należy płacić bezpośrednio do urzędu czy do wynajmującego lokal?
- 7) Czy można zmienić obecny charakter budynku (lokalu) na taki, który odpowiada podnajmującemu?
- 8) Do kogo należy ulepszenia wprowadzone przez podnajmującego?
- 9) Czy wynajmujący jest jedynym właścicielem posesji czy też istnieje współwłaściciel(e)?

10) Czy ktos inny ma prawo wspólnego użytkowania np. drogi dojazdowej?

11) Czy istnieje możliwość kupna wynajmowanej nieruchomości w wyznaczonym przedziale czasowym (np. 2 lata) za z góry ustaloną cenę?

Maszyny i urządzenia

W przypadku maszyn i urządzeń, często rozważanym problemem jest spłacalność kupna w porównaniu do wynajmu. Na pytanie - co się bardziej opłaca?, odpowiedź brzmi - to zależy. Rozważmy kwestię np. samochodu. Możemy kupić samochód za np. \$ 10,000 płacąc \$ 1,000 z góry i spłacając pozostałe \$ 9,000 lub identyczny samochód wynajmować na 4 lata płacąc np. \$ 350 miesięcznie. Aby można było porównać obie sytuacje trzeba wiedzieć jaki jest koszt finansowania pożyczki na \$ 9,000, czy istnieje możliwość szybszej spłaty, jaka będzie cena zakupu wynajmowanego auta po upływie 48 miesięcy, czy i jakie reperacje wchodzi w zakres umowy o wynajem, itd. Dopiero analiza wszystkich tych czynników oraz porównanie obu kosztów w odniesieniu do dzisiejszej wartości dolara powinna dać nam odpowiedź na podstawowe pytanie

PIOTR
CHWALISZ

MURRAY KEESO & CO.
Chartered Accountants
(416) 598-2512, 530-0305

SULARZ - zdobywca I miejsca

Torontonscy miłośnicy tenisa na reszcie mogą mieć satysfakcję. I Turniej Tenisowy o Puchar Wojtka Fibaka zgromadził na starcie czterdziestu dwóch zawodników, a chętnych zgłaszających się dosłownie w ostatniej chwili było dwukrotnie więcej. Mecze odbywały się na kortach przy zbiegu

ulicy Jane i Eglinton. Turniej trwał przez trzy dni. Oto pełny wykaz uczestników turnieju: Arent, Abratowski, Babula, Bodura, Bujwid, Błazejewski, Błaszczuk, Ciesielski, Chłapowski, Dawiskiba, Dorosiewicz, Domanski, Dziedziewicz, Farmus, Grzegorek, Gren, Głowacki

SPORT

Polonijny turniej tenisowy o

PUCHAR WOJTKA

Gorlewski, Gąszynski, Jaglarz, Klim, Kozłowski, Król, Kowalski, Lato, Łazowski, Mrozewicz, Mirski, Młynarczyk, Nicpon, Niklasiewicz, Pisarek, Polak, Pietrus, Rusin, Rudnicki, Rzesny, Szozda, Słubowski, Sularz, Smiarowski, Tyszkiewicz.

Organizatorzy postanowili rozstawić przed losowaniem czterech zawodników. Jako nr 1 rozstawiono Arenta z nr 2 Sularza z nr 3 Łazowskiego z nr 4 Tyszkiewicza.

Jak się okazało, ten kto dokonał takiego rozstawienia miał dobre nosa, bowiem cała w/w czwórka znalazła się w półfinale turnieju. Ostatecznym zwycięzcą imprezy okazał się Sularz, który w finale pokonał Arenta 7:5, 6:3. Sularz od pięciu lat przebywa w Kanadzie. W tenisa uczył się grać w Polsce w Toronto, jest instruktorem tenisowym.

Głównym organizatorem turnieju był Janusz Dorosiewicz, znany w szerokich kręgach tenisa jako road manager Wojciecha Fibaka i Ivana Lendla. Jego też poprosiłem o wypowiedź na temat turnieju, a także o skomentowanie sytuacji w tenisie światowym.

J Dorosiewicz: I Turniej Tenisowy o Puchar Wojtka Fibaka trwał trzy dni. Mielismy lekki problem z pogodą w pierwszym dniu trwania imprezy, ale w

sumie wszystko zostało rozegrane planowo. Poziom zawodów okazał się za skakująco wysoki, co dla wielu obserwatorów było prawdziwym zaskoczeniem, zaś finał turnieju rozegrany pomiędzy najwyższymi rozstawionymi graczami z nr 1 Arentem i z nr 2 Sularzem był na poziomie I ligi tenisowej w Polsce. To już o czymś świadczy! Zwycięzca turnieju Sularz oraz finalista Arent to gracze bardzo dobrego poziomu, mający na koncie dużej klasy technikę i sprawność fizyczną. Byłem tym faktem mile zdziwiony. Wprawdzie znalazłem ich już obu z gier towarzyskich, ale inaczej przecież gra się mecze turniejowe. Okazało się, iż obaj finaliści potrafią grać bardzo widowiskowo. Cały turniej przebiegał w bardzo sportowej, koleżeńkiej atmosferze. Oczywiście, jak zawsze w ferworze walki, bywały chwile sporne o to, czy piłka była uderzona w linię, czy już wyszła na out. Niektórzy zaś gracze swym temperamentem i zachowaniem na kortach przypominali Johna McEnroe. Szkoda tylko, iż widać się jedynie na jego odruchach, a nie na stylu gry. Jeśli chodzi o styl gry, to minujący na turnieju trzeba przyznać, iż mecze rozgrywane w większości z linii końcowej kortu, nie było zawodników grających typowy serw wolej, z wyjątkiem tenisisty Marka Nicponia, który uparcie starał się wygrywać piłki, będąc przy siatce. A tylko tak grając

można wdrzec się do ścisłej czołówki tenisistów polonijnych. Zawodnicy nie byli rozstawieni wiekowo, co okazało się pociąganiem słusznym. Nie było rozpiętości umiejętności, graczom starszym pogoda nie dokuczala. Wszyscy grali dzielnie, walczyli ambitnie. Jako ciekawostkę mogę podać, iż najstarszy gracz miał lat szesćdziesiąt, zaś najmłodszy piętnaście.

S Okres letni w tenisie rozpoczął się mistrzostwami Francji, czyli turniejem na kortach Roland Garros w Paryżu. Wygrał Lendl. Potem Wimbledon wygrał Becker, pokonując Lendla w finale. Proszę o skomentowanie.

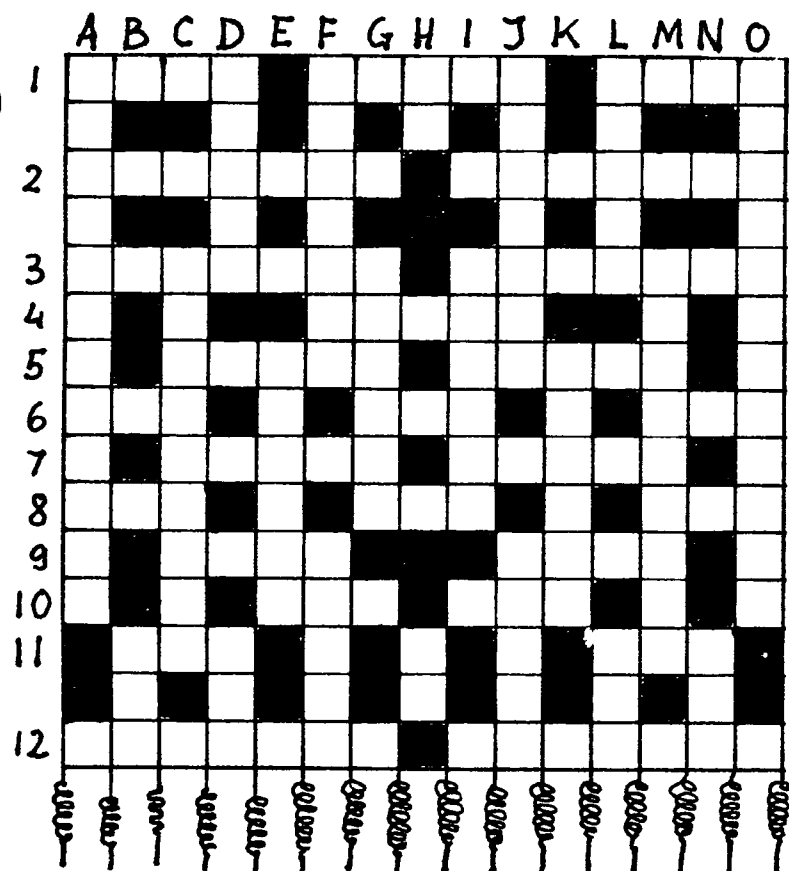
J Dorosiewicz: Były to mistrzostwa pełne niespodzianek. Becker i Willander odpadli z turnieju, pokonani przez dużo niżej notowanych Szweda i Rosjanina. A dlaczego tak się stało?

W Paryżu gra się na kortach ziemnych, a Becker jest na nie za wolny, dysponuje za małą szybkością. Główne atuty Beckera to doskonała gra taktyczna oraz bardzo dobra gra ręką, ale to na tym poziomie zawodników okazało się za mało. Szybkość pracy nog była decydująca. Nad poprawieniem szybkości bardzo pracował Lendl i on dopiero w ostatnich trzech latach potrafił wygrać turniej w Paryżu, dwukrotnie mimo iż

Krzyżówka własna Nr 200 NA RESORACH

POZIOMO

- 1 A bezdrzewna równina
- 1 F święta Księga Mahometana
- 1 L imię wielu papieży
- 2 A kłątwa kościelna
- 2 I zapózniony żołnierz
- 3 A cienka sucha kiełbasa
- 3 I jeden z Rycerzy Okrągłego Stołu
- 4 F zdrowe warzywo
- 5 C bryza, halny lub zefirek
- 5 I granitowe pasmo górskie w Karpatach Zach.
- 6-A najwyższy szczyt Krety
- 6-G autor Słówek
- 6-M partnerka Kalego (z Pustyni i w Puszczy)
- 7 C do okrywania koni
- 7 I w warcabach pionki, które dotarły na stronę przeciwną
- 8-A matka gr. bogów olimpijskich
- 8-G imię z elementarza
- 8-M Kalif, zięć Mahometa
- 9-C morski ssak
- 9 J zabójca Abła
- 10-E akademicki klub sportowy
- 10-I szczylny słój do przechowywania przetworów
- 11 B wizerunek nagiej postaci
- 11 L zwierzę dalekiej Północy
- 12 A krzyżówka, pozera i snoba
- 12 I dawniej nieduży zagłowiec, dziś niewielki okręt do ochrony konwojów itp.

PIONOWO

- 1 A dziedziczy
- 1 D wieszczka z antycznych Delf
- 1 F rodzaj nawozu organicznego
- 1 H symbol chem. radu
- 1 J olbrzymi wodospad w Ameryce Płn.
- 1-L sliwka wpadła w kompot
- 1 O włoski arcy mistrz lutnik
- 3-C sący pochlebstwa, plotki i anegdoty

- 3-G kraina, część Jugosławii
- 3 I bogini sprawiedliwości z wagą
- 3 M stworzył imperium antyczne wokół Morza Śródziemnego
- 5 E rzymska bogini, Jutrzenka, także okręt, który ostrzeliwał Pałac Zimowy
- 5 K imitacja złota
- 9 F duże, objętościowe meble
- 9 J japońska szermierka na kije
- 11 B tytuł grzeźnościowy w Iranie, a oficcerski w dawnej Turcji

- 11 D na nim desen
- 11 H wielka rzeka syberyjska
- 11 L melioracyjny lub przydrożny
- 11 N w tenisie i siatkówce, gdy piłka musnie górny brzeg siatki

Rozwiązanie krzyżówki Nr 199

POZIOMO

- 1 A KOTERIA, 1 I KOMEDIA, 2 G TUR, 3 A SARKAZM, 3 I ARTERIA, 4 F MAGMA, 5 A ADAGIO, 5 J DRIADA, 6-A YALE, 6 F FAMPER, 6-L SKAT, 7 A APOLLO, 7 J KURIER, 8 F FRAZA, 9 A SSANIE, 9 J SEKTOR, 10 F REMIZ, 11 A KADI, 11 L JAZZ, 12 C CRABAT, 12 I KARAT, 13 G UFO, 14 A TENOR, 14 G MIT, 14 K NAMAZ.

PIONOWO

- 1 A KOSTARYKA, 1 C TORBA, 1 E RWA, 1 G ATMA, 1 I KRAM, 1 K MAT, 1 M DERMA, 1 O ALABASTER, 3 F ZMOWA, 3 J RADAR, 4 H GOSPODA, 5 D GRENLANDIA, 5 L INSTRUKCJA, 7 B PAS, 7 F OFERMA, 7 J KASZTA, 7 N EGO, 9 A SEKRET, 9 O ROZKAZ, 11 C DREN, 11 M ATOM, 12 E BAR, 12 G TUM, 12 I KOT, 12 K REN, 13 H FIS.

ECHO MNIEJ SZKODZI

MILE WAKACJE

NA KASZUBACH

w sierpniu i wrześniu nad pięknym jeziorem Wadsworth

Zgłoszenia proszę kierować do

Franciscan Kaszuby Centre

P O Box 112, Barry's Bay, Ont K0J 1B0

ZGŁOSZENIA

od 28 czerwca (613) 756-2933

od 9 rano - 9 wiecz

KAWIARNIA-SWIETLICA BĘDZIE OTWARTA

od 8 rano do 10 wiecz

Tel 756-2933

W sprzęt kuchenny, posciel (najlepiej spiwory) powinni zaopatrzyć się wynajmujący

PACZKI DO POLSKI

przez

POLIMEX2053 DUNDAS ST W, TORONTO, ONT M6R 1W8
TEL. 537-7914**UWAGA MISSISSAUGA I OKOLICE
POLIMEX FORWARDING INC**1575 SISMET RD UNIT 7, MISSISSAUGA, ONT
TEL. 624-1965**OFICJALNY PRZEDSTAWICIEL**

- PACZKI • SAMOCHODY • LEKI •
- MASZYNY ROLNICZE • SPRZĘT
- GOSPODARSTWA DOMOWEGO • BONY
- DOLAROWE itp

**FIRMA PRZEWOZOWA
JANOSIK**

Poleca swoje usługi w zakresie przewozu osób na linii
TORONTO - MIRABEL - TORONTO
jak również na Stefana Batorego
Telefon Toronto - 247 - 0817
**UMIARKOWANE CENY, SPECJALNA ZNIŻKA
DLA RODZIN**

192 203

**UWAGA POLONIA W KANADZIE I USA
WYPRZEDAŻ — OKAZJA**

Wyprzedaz nowych polskich płyt gramofonowych i książek 3 PŁYTY - JEDYNIJE za \$ 10 00 Ponad 20 tys płyt do wyboru Elementarz Felskiego - \$ 4 00, KUCHNIA POLSKA \$ 20 00, Sztuka Kochania \$ 10 000 i inne
Wysyłamy również PACZKI DO POLSKI - do kazdej paczki ponad 10 kg - DODAJEMY ZA DARMO jedną polską płytę

MIKE LATEK, 3992 Fraser Str, VANCOUVER, B C, TEL (604) 872-1747, (604) 462-9106
WYSLIJ PACZKĘ D Z I Ś - JUTRO MOZE BYC ZA PÓZNO

199

UWAGA!**OSOBY ZAPRASZAJĄCE KREWNYCH
Z POLSKI NA WIZYTĘ W KANADZIE**

**ZŁATWIAJĄC UBEZPIECZENIE CHOROBOWE DLA WIZYTATORA
W POLSKIM BIURZE PODRÓŻY SAVE-O-WAY, KOSZT
ZAPROSZENIA—POTRZEBNEGO DO UZYSKANIA PASZPORTU WYNIESIE WAS**

TYLKO:

\$10.00

Po bliższe
informacje
proszę dzwonić
532-3042

SAVE-O-WAY
OVERSEAS SERVICES

331 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2M8

Szybko i sprawnie wysyłamy do Polski i na cały świat lekarstwa,
paczki morskie i lotnicze oraz pieniądze i artykuły domowe —
tanie przeloty do Polski czarterami „LOT”

**PACZKI
do
POLSKI**

Enterprises Ltd.

121 Roncesvalles Ave, Toronto

TEL. 531 - 8786

CENTRUM USŁUG DLA POLONII firma PAST oferuje

- paczki lotnicze (4 do 14 dni) od \$ 4 90 za kg bez jakichkolwiek dopłat
- paczki morskie EXPRESS MORSKI (5 do 8 tygodni) od \$ 2 40 za kg bez jakichkolwiek dopłat
- owoce cytrusowe, mleko w proszku, świeże wędliny oraz ok. 50 gotowych zestawów standardowych pakowanych na zamówienie w Europie (dos tawa w 2 do 4 tygodni)
- wysyłkę pieniędzy, CASH do rąk przekazy na konto
- wysyłkę samochodów (odbiorca w Polsce nie płaci cła)
- bilety lotnicze, wiza zaproszenia,
- ubezpieczenia odwiedzających
- na życzenie pakujemy paczki i odbieramy z domu

No 602 Netto 5 kg \$ 39 00

Pełnotłuste holenderskie mleko w proszku 10 x 0 5 kg

No 603 Netto 4 6 kg \$ 46 00

MILUPA witaminizowane mleko w proszku dla niemowląt 3 x 1 0 kg

Wielowitaminowa odżywka jabłkowa 2 x 200 g

Wielowitaminowa odżywka pomarańczowa 2 x 300 g

Wielowitaminowa odżywka bananowa 2 x 300 g

No 605 Netto 5 2 kg \$ 37 00

Pełnotłuste holenderskie mleko w proszku 2 x 1 8 kg

Skondensowane mleko w puszcze do rozcieńczenia 3 x 410 g

Smetana naturalna 2 x 170 g

* Towary pakowane w puszkach Dopłata \$ 5 00 od paczki

* Expresowa dostawa

* Ceny w dolarach kanadyjskich

* Pełne ubezpieczenie

**NEW YORK LIFE INSURANCE
COMPANY**

FINANCIAL PLANNING - UBEZPIECZENIA
Life Insurance - na życie • Disability - chorobowe
• Mortgage - hipoteczne • Business - handlowe

- RRRSP, Annuity - emerytury
- SOLIDNIE, TANIO I SZYBKO

Po bliższe informacje proszę dzwonić

Andrzej Krysiak
TEL. Biuro 226-6515, dom 247 - 8326

180.

**HALINA
BARANOWSKI
M A / A I C**

Ubezpieczenia wszelkiego rodzaju
Biuro 622 - 1115, dom 746 - 5270

**ZARZĄD ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA
POLSKIEGO W KANADZIE
ORGANIZUJE
KURS PEDAGOGICZNY**

w Ośrodku Rekolekcyjnym OO Oblatów-Mississauga
1817 Blythe Road

w dniach od 15 do 22 SIERPNIA br

Zgłoszenia proszę kierować na adres Związku -
288 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont M6R 2M4

Po informacje proszę się zwracać -
W PFRKOWSKA - tel 967-0918
D SZNAJDER - 225-5682

194-196

**TADEUSZ GWIAZDA
SELESMAN****HUMBERVIEW MOTORS INC.**

3200 Bloor St West

Oferuje nowe i używane samochody
m-ki Chevrolet oraz Oldsmobile

Udzielam wyczerpujących informacji również
telefonicznie Bus 236 - 1011, Res 823 - 0327

**EVA Electronics
MIROSLAW STEFAŃSKI oferuje komputery
IBM-PC-XT COMPATIBLE**

- wysokiej jakości • obsługa w całej Kanadzie
- ceny nie do pobicia • fachowa porada na temat
- oprogramowania (software)

TEL (416) 749 - 7728

**Andrzej
z Warszawy**

MISTRZ FRYZJERSTWA DAMSKIEGO
Laureat nagród w Paryżu, Wiedniu, Hamburgu,
współpracujący ze słynną francuską firmą kosmetyków

"PERMA"

zaprasza wszystkie Panie do
HIGH PARK BEAUTY SALON

1547 Bloor St West (na zachód od Dundas)

TEL 535-6372

156-182

**COSTI-IAS
Agencja Usług Społecznych
dla Imigrantów**

prowadzi bezpłatne poradnictwo w języku polskim dla
kobiet ze średnim i wyższym wykształceniem
zawodowym Porady obejmują

- * pomoc w uzyskaniu tłumaczeń i ewaluacji dokumentów,
- * pisanie resume oraz podanie o pracę
- * ocenę posiadanych kwalifikacji i ustalenie celu odnosnie zawodu
- * informacje co do wymaganych kwalifikacji w poszczególnych zawodach, możliwości zatrudnienia i sposobów szukania pracy

Prosimy dzwonić do J. GASZYŃSKIEJ -
TEL (416) 534 - 8437

COSTI-IAS IMMIGRATION SERVICES
1260 Dufferin St M6H 4C3

(w budynku Wallace Emerson Community Centre -
koło Dupont St)

**PHOTO
GLINSKI**

Wszelkiego rodzaju
usługi
fotograficzne

252 - 9934

PRZYJDŹ
Z TYM OGŁOSZENIEM
DOSTANIESZ 30%
ZNIŻKI

ECHO TYGODNIA
już do nabycia
w Knob Hill Farms
na Lansdowne
w kiosku z gazetami!

i
W
Sunnys

Fish'n Chips,
1598 Queen Str. West
tel. 539 - 1552

ARNOLD PENK

PRZEDSTAWICIEL Addison on Bay Limited

PREZENTUJE
**WIELKĄ
WYPRZEDAŻ
SAMOCHODÓW**

przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu

7.8% i 6.8%
na niektóre samochody

● Szeroki wybór nowych i używanych samochodów ● Nowe samochody '86 posiadają 3-letnią gwarancję, lub 60 tys km power i train, jak również 5-letnią gwarancję korozyjną ● Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję

PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, załatwia na poczekaniu sprzedaż, pożyczkę Polecam tanie ubezpieczenia uwzględniające zagraniczne prawo jazdy Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako "SENIOR MASTER SALESMAN" Czy jeszcze ktoś może to zaoferować? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u PENKA

Po wszelkie informacje proszę dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 731-0757 podając nazwisko i numer telefonu

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College Str)

**ELZBIETA
(ELIZABETH)
KORZYCKI**
PRZEDSTAWICIEL
COOKSVILLE DODGE
CHRYSLER
290 DUNDAS ST E Miss
(pomiędzy Cawthra i # 10)
TEL bus (416) 279-3031
Res 625-1961

Jesli jestescie Panstwo zainteresowani kupnem nowego samochodu firmy DODGE CHRYSLER lub tez kupnem wysokiej jakosci uzywanego samochodu, proszę o kontaktowanie się ze mną pod numerem tel 279-3031 lub 625-1961

Zrobicie Panstwo najlepszą transakcję zgłaszając się do mnie

- * Za darmo AIR COND w niektórych modelach
- * Zniżka pieniężna w wys \$ 1000 na niektóre samochody
- * Za darmo benzyna wartosci \$ 700 na wybrane samochody
- * Procent tak niski jak 4 5% na wybrane samochody

Polskie filmy fabularne na kasetach Video

Możliwość otwarcia wypożyczalni kaset lub klubów filmowych

- W chwili obecnej mamy 26 filmów
- Cena kasy - kanadyjskich \$ 60 z przesyłką

Bliższych informacji udzieli listownie przedstawiciel na Kanadzie

**POLMAK SERVICES of ALBERTA
LTD.**

10858-97 St, Edmonton, Alta T5H 2M5

UWAGA Polonia w Toronto i okolicy

POLISH ALLIANCE TORONTO
CREDIT UNION LTD
(Wejście od wschodniej części budynku)

TEL. 762-9523

Konta depozytowe.....	6% rocznie
3-miesięczne certyfikaty.....	7% rocznie
6-miesięczne certyfikaty . . .	7 1/2% rocznie
Roczne certyfikaty	7 1/2% rocznie
3-letnie certyfikaty	8% rocznie
non-redeemable	
Pozyczki personalne	13 1/4 %
Pozyczki hipoteczne.	11 1/4 %
ubezpieczone na życie	

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE
CODZIENNIE od 12 do 2 30 po poł i od 7 30 - 9 wiecz
WTORKI tylko od 12 do 2 30 po poł oraz SOBOTY
od 10 do 12 30

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej
nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

2150 Bloor St West, Toronto
(Wejście od wschodniej strony budynku)

CINEMATIC

JANUSZ PIETRUS

tanio wykonuje wysokiej jakosci
video filmy.

Najlepszy sposób na zachowanie
niepowtarzalnych chwil.

DZWOŃ 743-8142

AB VIDEO - LUX

Profesjonalne video,
ceny amatorskie,
wszystkie okazje i systemy
Rowniez Insurance Claims,
koncowy montaz w studio

Efekty

Powitania z lotniska \$ 26
Wesela od \$ 200
TEL (416) 278-5684
Spoza Toronto do 250 km

św. Stanisława i św. Kazimierza

CREDIT UNION

PROGRAM 60 +

Oferuje osobom w wieku lat 60 i
powyżej szereg ulg i udogodnień

- Bezpłatne operacje na kontach czekowych
- Wolne od opłat uiszczanie należności w ramach płatności świadczeń (światła woda etc)
- Bezpłatne czek Credit Union (tzw Bank Drafts) oraz Money Order

- A także
- 0 5% wyższą stopę procentową na kontach oszczędnościowych srebrnych i dziennych

Pytaj o program 60 we wszystkich oddziałach naszej Credit Union

220 Roncesvalles Ave
tel 537 2181
12 Denison Ave
tel 863-0996

2987 Bloor St W
tel 236-1225
4260 Cawthra Rd
tel 848-4303

MATRYMONIALNE

WDOWA LAT 43 pozna pana
w celu matrymonialnym Hasło
SAWA Adresowac na Echo Ty-
godnia 197

Wykształcony, kulturalny Pakistanczyk
pozna w celu matrymonialnym panią po
30-tce - samodzielną, z atrakcyjnym za-
wodem Oferty SaSid

SUNSHINE

Samotność, potrzeba kogos
bliskiego, brak czasu!
Wiele pan i panow jest w po-
dobnej sytuacji Pozwol sobie
pomoc w znalezieniu szczęścia,
składając ofertę w naszym biu-
rze Piszcie po najnowszy foto-
katalog "LATO 86" (ponad
200 ofert głównie z Polski, rów-
niez z Kanady i Angli) oraz in-
formator załączając dolarow 2
Adres Box 339 Station D,
Scarborough, Ont
M1R 5B8

POLSKIE PROGRAMY

"PANI JADWIGA" - POLSKI PROGRAM RADIOWY

Nadawany w każdą sobotę od godz 1 00 do 2 00 pp ze stacji CHWO
1250 w Oakville
Program muzyki i piosenki i słowa polskiego z uwzględnieniem Kobieta
w ognisku domowym Telefon 691 8789

PROGRAM TELEWIZYJNY "TELEPOLONICA"

- Montreal, Quebec
CF CABLE TV - pozycja 25 we srody g 11 00 i w niedziele g 18 00
CABLE VISION NATIONALE VIDEOTRON pozycja 24 w po
niedzialki g 8 00 we wtorki g 6 00 we srody g 19 30 w piatki
g 18 30 w noce ze soboty na niedziele g 2 00
Korespondencja na adres STEP 375 Claremont Westmount Que
H3Z 2P5

POLSKI PROGRAM MUZYCZNY

Niedziele od godz 6 do 7 wiecz CKWR fala FM 98.7 Kt
tchenec Koncert zyczen polskie piosenki i prelekcja ks Kor
nehana Jan Zuk Kitchener (519) 579 3615

POLSKA FALA

Soboty od 2 4 po poł CFMB Radio Montreal 35 York St West
mount Montreal Que H3Z 2Z5 Tel (514) 483 2362

"BIAŁY ORZEŁ"

Niedziele od godz 5 30 6 30 wiecz Nt fali 620 AM CFCL
Timmins Pawel Rycay 340 Ross E Tel (705) 264 8765

POLISH HOUR

Niedziele 8 rano na fali CISD FM fala 94 Polski program ra
diowy w Thunder Bay

KORPANTY'S POLONIA

Od poniedziłku do piatku włącznie od godz 1 2 po poł Fali
1270 Buffalo Tel 892 4267

PROGRAM RADIOWY "POLONIA" w EDMONTON

Na stacji CJSR FM STEREO 88.5 Wiadomosci tygodniowe kronika
religijna pogadanka medyczna zgadula muzyczna z nagrodami
kazdej srody od godz 18 do 19
Kierownik programu RYSZARD MAKOWSKI Tel 403 424 1094

POLSKI PROGRAM RADIOWY W VANCOUVER

Niedziele od godz 2 30 do 3 30 CJVB fala 1470 Wiadomosci
z Polski Kanady i swiata komentarze wwiady ogłoszenia i
komunikaty polonijne koncert zyczen oraz ogłoszenia handlo
we Jerzy Kusmider P O Box 58262 Stan L Vancouver
B C V2P 6E3 Tel (604) 327 6892

PROGRAM TELEWIZYJNY "POLONIA REVIEW"

W dzielnicy Parkdale srody 7 wiecz czwartki 10 00 i soboty 3 30
Jest programem telewizyjnym Polonii przedstawiającym wia
domosci z Polski ciekawych ludzi informacje o waznych do
tyczących Polonii sprawach

PROGRAM RADIOWY "ECHO OJCZYZNY"

Od ponedziatku do piatku na fali CHIN FM 100
w godz od 10 30 do 11 30 rano
Program prowadzi KAROLINA KESIK
W programie koncert zyczen, wiadomosci polo-
nijne i z Polski interesujące wywiady, komentarze,
muzyka dla wszystkich 637 College St, Toronto,
Ont M6G 1B6, tel 531-9991, dom 247-9755

<p>HUMBERVIEW INSURANCE 337 Roncesvalles Ave Toronto TEL 531-4647 Ubezpieczenia chorobowe dla odwiedzających Kanadę</p>	<p>JJ ELECTRONICS naprawia tanio i solidnie TV, STEREO, VIDEO, MIKROKUCHNIE Brampton TEL 792-1272</p>	<p>QUALITY AUTO SERVICE BODY SHOP WOJTEK GRABOWSKI Blacharstwo lakiernictwo i wszelkie naprawy samochodów SZYBKO SOLIDNIE Zabezpieczenie antykorozyjne 931 A Weston Rd (koło Black Creek) TEL 763-2618 warsztat 249-9791 dom Czynny również w sobotę 130-141</p>	<p>SAVE-O-WAY BIURO PODROZY I PACZKI DO POLSKI Po rezerwacji i informacji proszę dzwonić (416) 532-3042, 532-3794 OVERSEAS SERVICES 331 Roncesvalles Ave, Toronto</p>	
<p>THE FUTURE BAKERY NAJLEPSZY W MIESCIE SWIEZY CHLEB Dostarczamy do sklepów i domów 739 Queen St W - Toronto, Ont TEL 368-4235</p>	<p>OPIEKA NAD GROBAMI W POLSCE Odzyskasz spokój, powierzając nam, za niewielką opłatą, opiekę nad grobem swoich bliskich w Polsce Informacje 762-0591</p>	<p>ROWLAND MERCURY FORD POZYCZKA 9.9% KLIMATYZACJA BEZPŁATNA w niektórych modelach samochodów Dalsze informacje TERESA BEDNAREK Toronto, 1800 O'Connor Dr TEL 759-4422</p>	<p>MIRAPOL Air Transit Co. TORONTO - MONTREAL - TORONTO Każdego wtorku i piątku Superlüksusowy minibus Rezerwacje odlotów, pomoc w odprawie bagaży Sezonowa obniżka kosztów TELEFONUJ Tadeusz 275-7747 i 239-9411</p>	
<p>ONTARIO BREAD Co.Ltd. 178 Ossington Ave Toronto TEL 532-4929 NAJPOPULARNIEJSZY PYSZNY SWIEZY CHLEB DO NABYCIA W NAJLEPSZYCH SKLEPACH W TORONTO I W ONTARIO</p>	<p>APPLIANCE CLINIC CO oferuje naprawę lodówek pralek suzarek pieców elektrycznych i automatycznych zmywarek do naczyń • Zniżka dla rencistów • Gwarancja na 1 rok • Obsługa 7 dni w tygodniu • Dzwonić całą dobę TEL TORONTO 261-7619 Kupuje i sprzedaje w/w sprzęt używany</p>	<p>CANADA'S LARGEST FORD CAR DEALER TOTAL FORD • Duży wybór używanych samochodów • Dogodne pożyczki • Samochody dostawcze i mikrobusy • Otwarte w każdą sobotę oraz dwie niedziele w miesiącu • Specjalne ogłoszenia w Toronto Star DALSZE INFORMACJE ROMAN GORSKI TEL (416) 781-5531 2401 DUFFERIN STREET (100 m na północ od Eglinton)</p>	<p>Past Enterprises PACZKI DO POLSKI PACZKI LOTNICZE od 3 do 14 dni EXPRESS MORSKI (5 do 8 tygodni) Owoce cytrusowe, mleko w proszku Bilety lotnicze, wize, zaproszenia 121 Roncesvalles Ave TEL 531-8786</p>	
<p>NEW CENTRAL MEAT DELICATESSEN TEL 531-4861 323 Roncesvalles Ave PIOTR MAZURKIEWICZ Posiadamy smaczne wyroby mięsne i wędliniarskie wytwarzane według najstarszych staropolskich przepisów, szynki, boczek, balerony, kabanosy oraz wiele innych artykułów spożywczych importowanych z Polski i Europy</p>	<p><i>Superior Sausage Co.</i> 1004 DUNDAS ST W TEL 531-8422 KONKURENCYJNE CENY! WĘDZONE NA MIEJSCU SIYNNIE NA CAŁE TORONTO I ONTARIO POLSKIE KIEŁBASY Szynki kabanosy wędliny mięsa różne delikatesy</p>	<p> dermatone ZAKŁAD KOSMETYCZNY • Pielęgnacja twarzy rąk i stóp • Usunięcie zbędnego owłosienia • Specjalistyczna aparatura • Jakiścienne kosmetyki • Wizyty prosimy zamawiać telefonicznie 2198 Bloor St W TEL 766-1867</p>	<p>SAFETY AUTO REPAIRS WIESLAW SOKOLOWSKI 3005 Bloor St W, Etobicoke TEL 231-6996 Swiadczymy usługi w zakresie mechaniki samochodowej wszystkich marek oraz wydajemy zaświadczenia potrzebne do rejestracji samochodów SZYBKO I SOLIDNIE</p>	<p>Campanale REAL ESTATE LTD, Realtor KUPNO I SPRZEDAZ wszelkiego rodzaju nieruchomości na terenie Ottawy i okolic Z JAN CHMIELA 1169 Bank St OTTAWA, ONT TEL 236-5854, d 232-2501</p>
<p>COPERNICUS MEAT PRODUCTS 70 Roncesvalles Ave TEL 536-4054 Posiadamy świeże mięso wykrojone na życzenie Szynki boczek balerony kiełbasy na sposób polski oraz wiele innych wędlin i delikatesów ogorki kiszzone kapustę z beczki sędzkie pierogi T S PAKULSKI</p>	<p>M-C DAIRY Co.Ltd. PRODUCTS Dostarczamy wszystkie znane produkty mleczne do każdego sklepu w Toronto Wyrabiamy kwasną śmietanę yogurt bułanki ser biały i topiony ŻĄDAMY NASZYCH WYROBÓW W SWOICH SKLEPACH Godziny otwarcia: 7:00 do 4:00 212 Mavety St Tel 766-6711</p>	<p>SPRING CARPET CLEANING Czyszczenie dywanów i mebli tapicerskich SPECJALNE OKAZYJNE CENY PRZED ŚWIĘTAMI Pracę wykonują fachowcy, Pełne gwarancje Toronto, TEL 421-3960</p>	<p>PRZESZŁO \$20 NA GODZINĘ zarabia wykwalifikowany spawacz SWIADECTWO SPAWACZA W 5 TYGODNI można uzyskać w Institute of Technical Trades, który szkoli specjalistów już 25 lat • nowoczesne urządzenia • rysunek techniczny • kursy dzienne wieczorowe sobotnie i na zmiany • dogodne opłaty tygodniowe 734 KIPLING AVE TORONTO TEL 255-2369 po godzinach TFI 536-0008 Informacji udziela MARK NIEWIADOMSKI</p>	<p>TP & ASSOCIATES Ltd Niezależni specjaliści w zakresie ubezpieczeń (Life Insurance) RRSP oraz funduszy inwestycyjnych Prosimy telefonować lub pisać wysłany bezpłatnie FINANCIAL PLANNING REVIEW ANDRZEJ SLEDZ 1 Yorkdale Rd Suite 406 TORONTO, Ont M6A 3A1 TEL 787-1612, d 624-5411</p>
<p>KARL'S BUTCHER & GROCERY Właściciel Karol Jarząbek Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa, wędliny własnego wyrobu smaczne i świeże oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze 105 Roncesvalle Ave Toronto TEL 531-1622</p>	<p>RENOWACJE MIESZKAN, malowanie, tapetowanie Plaster Prace wewnętrzne i zewnętrzne 15 lat doświadczenia zawodowego ANDRZEJ, tel 265-5138 178-190</p>	<p>BISTRO Jedna z najlepszych małych restauracji w Toronto (właściciel Toronto Sun) EUROPE • Europejska atmosfera • Znakomite miejsce na spotkanie • Cos na ząb 2390 Bloor West Toronto, Ont M6S 1P5 TEL (416) 767-0848</p>	<p>ADAM'S SHOE REPAIR 3096 Dundas St W (na zachód od Quebec po prawej stronie) TEL 767-5966 Solidnie, szybko i fachowo wykonujemy reperację wszelkiego typu i rodzaju obuwni oraz ręcznych toreb Wymiana podeszew i bieżni w sukawach i uszywamy stłaki wyci • Poprawne dopasowanie wysokości obcasu do skłonu obuwni • Związywanie i skręcanie cholew • Odnawianie • Zmiana koloru • Renowacja i czyszczenie wyrobów ze skóra zamocowanych i welurowych • Specjalizujemy się w reperacji obuwni przyszwano-dublowanego typu podeszwy Od poniedziałku do piątku od godz 9 do 6 30, sobota od 9 do 5 145-156</p>	<p>HOMETARIO REAL ESTATE LTD & INSURANCE BROKERS Ltd • KUPNO I SPRZEDAZ NIERUCHOMOŚCI WSZELKIEGO RODZAJU • UBEZPIECZENIA NA SAMOCHODY — OD OGNIA — KRADZIEŻY I INNE 171 Roncesvalles Ave Toronto TEL 531-3506</p>
<p>jolanta interiors FIRMA specjalizująca się w architekturze wnętrz udzieli Ci porady jak urządzić gustownie i wygodnie Twoje mieszkanie lub dom Sprzedajemy nowoczesne zastawy okienne tzw VERTICAL HORIZONTAL BLINDS po bardzo dogodnych cenach Szeroki asortyment prezentów na każdą okazję 2368 BLOOR St W TORONTO ONT TFI 762 9638</p>	<p> KURSY American social dancing AMERYKANSKI TANIEC TOWARZYSKI walce, tango, foxtroty, rumbi, cha-cha, samby, swing Informacje i rejestracja (416) 782-9776 Młodzież i dorośli</p>	<p>euro-AMERICAN ELECTRICIAN INC Instalacje elektryczne Residential, Commercial Industrial Tel (514) 334-2966 198</p>	<p>RENEWAL Construction and Renovation Instalacje elektryczne renowacje łazienek kuchni wykładziny kafelki wykarczanie piwnic Bezpłatna wycena TEL 249-5212 lub 742-1302</p>	<p>TATRA 3832 A Bloor Str W Toronto TEL 233-9898 (skrzyżowanie Bloor Str / Kipling blisko stacji metra) ZAPRASZA na polsko-kanadyjskie potrawy Organizujemy bankiety oraz inne okolicznościowe uroczystości na miejscu lub w domu klienta W MAJU, 2 osoby za jedyne 9.95 \$ mogą się u nas najść do syta Podajemy zupę, salatek, pierogi i deser w ilości żądanej przez klienta</p>
<p>ONTARIO MEAT PRODUCTS LTD. 783 Queen St W TEL 364-7720 157 Roncesvalles Ave TEL 535-4648 NAJWYŻSZA JAKOŚĆ KONKURENCYJNE CENY! Świeże mięso ser pieczywo w bogatym wyborze Europejskie wyroby delikatesowe DOSTARCZAMY DO DOMÓW NA SPECJALNE OKAZJE WEDŁUG CEN HURTOWYCH</p>	<p>ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY ANKA & PETER 2374 Bloor Str W Toronto TEL 769-4488 Zdjęcia i portrety na różne okazje</p>	<p>PRZEPROWADZKI BLISKIE I DALEKIE oraz wszelkie przewozy towarów Umiarkowane ceny Solidna i szybka obsługa TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ 151-176</p>	<p>POLSKA KSIĘGARNIA WYSYŁKOWA POSIADA słowniki francuskie angielskie techniczne i inne książki do nauki języków kulinarne młodzieżowe bajki religijne karty świąteczne MONTREAL, P O P Box - 647 N D G H4A 3R1 Canada TEL (514) 489-0396</p>	<p>● CZARTERY DO POLSKI! • oficjalny przedstawiciel PKO • przeloty czarterowe i indywidualne do wszystkich krajów świata • formalności paszportowe, wizowe, legalizacje • ubezpieczenia dla przybywających z wizytą 3 miesiące \$95 00 Proszę zgłaszać się do naszej fachowej załogi EMDRESS TRAVEL AGENCY Ltd 185 Roncesvalles Ave, TORONTO, ONT M6R 2L5 (naprzeciw Credit Union) TEL 536-3554</p>
<p>Polski sklep w Scarborough 106 Markham Rd (róg Kingston) LA GROTTA DELI polskie kiełbasy, wędliny, mięsa, sędzkie, świeże pieczywo - Future i Universal Bakery CENY NISKIE TEL 265-6714</p>				